

**POROČILO O TRENUTNEM STANJU IN POTREBAH PO RAZVITOSTI
DIGITALNIH KOMEPTENC PRI ROMSKIH UČENCIH**

Naziv projekta: Razvijanje digitalnih kompetenc pri romskih učencih«

Številka projekta	2020-1-SI01-KA226-SCH-093610
Vrsta projekta	Erasmus+ Šolsko izobraževanje
Številka zadeve	KA2-SE-219/20
Začetek projekta	1.3.2021
Trajanje	24 mesecev

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Podatki o dokumentu:

Naziv	ŠTUDIJA ANALIZE TRENUTNEGA STANJA IN POTREB O RAZVITOSTI DIGITALNIH KOMPETENC PRI ROMSKIH UČENCIH
Vrsta aktivnosti	Intelektualni rezultat 1
Raven diseminacije	vsi
Odgovorna organizacija	Udruga za obrazovanje Roma - "UZOR"
Avtor	Dragan Ignac, Rahela Hojnik Kelenc, Mario Zamuda
Odgovorna oseba	Dragan Ignac
Rok za izvedbo	/

Zgodovina sprememb

Različica	Datum	Napisal	Spremembe
1.0	/	Dragan Ignac	priprava osnutka
1.5	/	Dragan Ignac, Rahela Hojnik Kelenc	vsebinske dopolnitve
2.0	4.6.2022	Dragan Ignac, Mario Zamuda	vsebinske dopolnitve
2.5	9.9.2022	Rahela Hojnik Kelenc, Mario Zamuda	prevodi

Podpisi

Napisal	Odgovorna organizacija	Datum	Podpis
Potrdil			
Dragan Ignac	UZOR		

Kazalo

1 UVOD.....	2
2 ANALIZA STANJA IN POTREB PO DIGITALNIH KOMPETENCAH PRI ROMSKIH UČENCIH.....	4
3 PRIPRAVA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA IN POTEK ANKETIRANJA.....	6
2. 1 STATISTIČNA OBDELAVA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV.....	7
3 ZAKLJUČEK	52

Vsebina

1 UVOD

Pandemija Covid-19 je omejila možnosti neposrednega povezovanja med ljudmi in močno vplivala na klasično izvajanje izobraževanja, pred pedagoške delavce pa je postavila nove izzive, saj se je poučevanje čez noč iz učilnic preselilo v digitalno okolje, na kar pa nihče, ne učitelji in ne učenci niso bili popolnoma pripravljeni. Največje težave pri nenadnem prehodu na šolanje na daljavo so imeli osnovnošolci, ki so od vseh šolajočih se posameznikov imeli najslabše razvite digitalne kompetence, v mnogih primerih pa jim prav zaradi slabo razvitih digitalnih kompetenc pri šolanju na daljavo niso mogli pomagati niti starši.

Vsi izobraževalci se zavedamo, da moramo v prihodnosti omogočiti vsem, ki se izobražujejo, dostop do različnih oblik izobraževanja, saj je slednje bistvenega pomena za zagotavljanje neprekinjenega izobraževanja tudi med prekinitvijo zaradi različnih pandemij in drugih izzivov, s katerimi se srečujemo v sodobnem svetu in ki pogosto omejujejo neposredne stike, obenem pa vse vpletene v izobraževanje spodbujati k zagotavljanju enakih možnosti za vse vključene v različne izobraževalne procese.

Pri vseh osnovnošolcih, ki so pri prilagajanju novim razmeram, v katere je bilo vključeno tudi šolanje na daljavo, naleteli na težave, so najbolj izstopali romski učenci, ki se zaradi v večini primerov popolnoma nerazvite temeljne kompetence digitalne pismenosti - velika večina romskih družin ne poseduje računalnika, posledično pa ne romski učenci in ne njihovi starši ne poznajo osnov rokovanja z računalnikom - v digitalnem okolju spletnih učilnic niso znašli, saj večinoma do le-teh niso znali niti dostopati, posledično pa so ostali ves čas trajanja šolanja na daljavo neaktivni, kar se je odražalo tudi pri njihovem uspehu ob zaključku šolskega leta. O težavah, ki temeljijo na prikrajšanosti romskih otrok zaradi slabega socialno-ekonomskega statusa in neurejene infrastrukture, posledično pa tudi še večje neuspešnosti v času šolanja na daljavo, smo projektni partnerji iskali možne trenutne rešitve že v času pandemije, po ponovni sprostitev ukrepov pa smo stike navezali tudi z osnovnimi šolami, ki jih obiskujejo romski učenci ter skupaj z njimi iskali dolgoročne rešitve.

Vodstva osnovnih šol pa tudi organizacije na nacionalni ravni partnerje v projektu že vrsto let prepoznavajo kot tiste, ki se z izobraževanjem pripadnikov romske skupnosti ukvarjajo po celotni vertikali izobraževalnega sistema od predšolske vzgoje do univerzitetnega izobraževanja. S projektom DigiUp s pomočjo inovativnega programa usposabljanja, ki je podprt s spletno platformo, na kateri bodo umeščene ustrezne vsebine in digitalni pripomočki za razvijanje digitalnih kompetenc pri romskih učencih, želimo krepiti digitalne kompetence romskih pomočnikov ter drugih pedagoških profilov, ki na osnovnošolski ravni poučujejo romske učence, ter jih opolnomočiti za prenašanje usvojenega digitalnega znanja na končne uporabnike, romske učence,

upoštevajoč vse posebnosti poučevanja slednjih ter s pomočjo vsebin, ki bodo za romske učence dovolj privlačne in razumljive, da bodo usvojili znanje, ki ga potrebujejo za enakovredno sodelovanje pri učenju na daljavo.

Z minimalnimi spremembami in nadgradnjo bo vsebine na platformi, ki bodo nastali v okviru projekta, mogoče prenesti tudi na druge ravni izobraževanja pripadnikov romske skupnosti, pri katerih se ugotovi manko razvitosti digitalnih kompetenc. Drugi pomembni aspekt projekta je, da partnerji v projektu v sodelovanju z osnovnimi šolami, ki jih obiskujejo romski učenci, ustvarimo čim več različnih mehanizmov, s pomočjo katerih bomo lahko vplivali na zmanjševanje osipa med romskimi učenci, saj se je leta v času prvega vala epidemije Covid-19 in prenosu klasičnega izobraževanja v digitalno okolje povečal predvsem zaradi neaktivnosti romskih učencev v spletnem okolju. S smotrnim in načrtovanim ter na osnovi sodelovanja med partnerji in osnovnimi šolami temelječem razvijanju digitalnih kompetenc pri romskih pomočnikih, posledično pa tudi pri romskih učencih, bomo obenem prispevali k izenačevanju možnosti vseh osnovnošolcev, vključujoč romske učence, za sodelovanje pri šolanju na daljavo ter k zmanjševanju prikrajšanost romskih učencev pri slednjem. Z intelektualnimi rezultati, ki bodo ob zaključku projekta na voljo, bomo prispevali k povečanju zmogljivosti za izvajanje spletnega in kombiniranega poučevanja in učenja na daljavo s poudarkom na razvijanju digitalnih pedagoških kompetenc romskih pomočnikov, kar jim bo omogočilo izvajanje visokokakovostnega vključujočega izobraževanja, z razvojem inovativnih prosto dostopnih izobraževalnih virov v digitalnem okolju pa bomo prispevali k prenašanju njihovega znanja na eno najbolj ranljivih ciljnih skupin v izobraževalnem sistemu, romskim učencem.

2 ANALIZA STANJA IN POTREB PO DIGITALNIH KOMPETENCAH PRI ROMSKIH UČENCIH

V času pandemije Covid-19, ko se je izobraževanje preselilo v spletno okolje, so bili predvsem romski učenci tisti, ki so izstopali, saj imajo izjemno slabo razvite digitalne kompetence, prav tako večina teh otrok doma nima na voljo računalnika in podporo ter pomoč staršev. Tako so se romski učenci zaradi prikrajšanosti soočali s še večjim neuspehom v času šolanja na daljavo, saj so v večini primerov bili povsem neaktivni. Kljub tem ugotovitvam je potrebno poudariti, da se stanje tudi na področju razvitosti digitalnih kompetenc razlikuje od regije do regije in med posameznimi državami, saj je močno povezano z njihovim socialnoekonomskim statusom, z (ne)urejenostjo infrastrukture, stopnjo getoizacije, pomemben dejavnik pa je tudi sodelovanje šole s starši, kakor tudi odnos staršev in otrok do digitalne tehnologije.

Prav zaradi tega je izredno pomembno, da se podatki podrobneje zbirajo znotraj posamezne države, saj se stanje na tem področju razlikuje že znotraj posamezne države, prav tako pa nobena od partnerskih organizacij nima podrobnejših podatkov o trenutni razvitosti digitalnih kompetenc pri romskih učencih v svoji državi. Zaradi navedenega smo se projektni partnerji odločili, da je prvi najbolj smiseln korak priprava študije analize trenutnega stanja in potreb za vsako od v projekt vključenih držav, s pomočjo katere bi pridobili veliko podrobnejše podatke in s tem poglobljen vpogled v trenutno stanje na področju razvitosti digitalnih kompetenc pri romskih osnovnošolcih in hkrati tudi sugestije s strani vodstva šol ter posameznih učiteljev o minimalnih standardih digitalne pismenosti, ki bi jih le-ti morali doseči, da bi lahko pri pouku na daljavo sodelovali enakovredno kot ostali osnovnošolski učenci.

Študija analize trenutnega stanja in potreb o razvitosti temeljnih kompetenc digitalne pismenosti pri romskih učencih bo služila kot temelj za oblikovanje programa usposabljanja za romske pomočnike in spletno platformo. Ugotoviti želimo, kakšno je stanje na področju razvitosti temeljnih kompetenc digitalne pismenosti pri romskih učencih znotraj posamezne države, in sicer, kako se stanje razlikuje med posameznimi partnerskimi državami, saj lahko le na tak način razvijemo kakovostne intelektualne rezultate. Študija temelji na podatkih, pridobljenih z:

- Anketnim vprašalnikom za ravnatelje osnovnih šol, ki jih obiskujejo romski učenci(1),
- Anketnim vprašalnikom za učitelje, ki skrbijo za razvijanje digitalnih kompetenc na osnovnih šolah, ki jih obiskujejo romski učenci (1),
- Anketnim vprašalnikom za romske pomočnike (1),
- Pol-strukturiranimi vodenimi intervjuju za ravnatelje in učitelje, ki skrbijo za razvijanje digitalnih kompetenc na osnovnih šolah, ki jih obiskujejo romski učenci (1).

Kvantitativni rezultati študije:

- 10 izpolnjenih anketnih vprašalnikov za ravnatelje osnovnih šol, ki jih obiskujejo romski učenci (skupaj 30),
- 10 izpolnjenih anketnih vprašalnikov za učitelje, ki skrbijo za razvijanje digitalnih kompetenc na osnovnih šolah, ki jih obiskujejo romski učenci (skupaj 30),
- 10 izpolnjenih anketnih vprašalnikov za romske pomočnike (skupaj 30)
- 10 pol strukturiranih vodenih intervjujev za ravnatelje in učitelje, ki skrbijo za razvijanje digitalnih kompetenc na osnovnih šolah, ki jih obiskujejo romski učenci (skupaj 30).

S podatki, ki smo jih pridobili s pomočjo anketnih vprašalnikov smo ugotavljali, kakšno je trenutno stanje na področju razvitosti digitalnih kompetenc pri romskih učencih. V namen pridobitve čim podrobnejših podatkov so vprašanja v anketnem vprašalniku bila tako odprtega kakor tudi zaprtega tipa. Prav tako smo z vprašalnikom želeli pridobiti poglobljen vpogled v potrebe romskih učencev na področju razvijanja digitalnih kompetenc, zato smo v ta namen izvedli pol-strukturirane vodene intervjuje, in sicer z ravnatelji in učitelji, ki skrbijo za razvijanje digitalnih kompetenc na osnovnih šolah, ki jih obiskujejo romski učenci. Podatki, pridobljeni z anketiranjem so nam služili kot vodilo in temelj za razvoj preostalih intelektualnih rezultatov. Partnerske organizacije smo podatke, pridobljene iz anketnih vprašalnikov in pol-strukturiranih vodenih intervjujev statistično obdelale. Na podlagi podatkov smo pripravile primerjalno analizo pridobljenih podatkov znotraj posamezne države, nato pa še primerjalne analize pridobljenih podatkov med partnerskimi državami.

3 PRIPRAVA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA IN POTEK ANKETIRANJA

Anketni vprašalnik smo pripravile partnerske organizacije v sodelovanju, in sicer se je pripravljajl v mesecu aprilu in maju 2021. Pripravljeni anketni vprašalnik je vseboval 33 vprašanj, in sicer 32 vprašanj zaprtega in 1 vprašanje odprtega tipa. Za zmanjšanje števila vprašanj odprtega tipa smo se na ravni partnerstva odločili zaradi dejstva, da lahko pri skupaj 120 anketnih vprašalnikih dobimo preveč razpršene odgovore, ki jih nato statistično zelo težko obdelamo, četudi se poslužimo metode triangulacije, kar se je izkazalo tudi pri testnem anketiranju (vzorca).

Testno anketiranje (vzorec) je potekalo v mesecu maju 2021 – s testnim anketiranjem smo želeli preveriti kakovost in ustreznost anketnih vprašalnikov, v vsaki državi smo anketirali 5 naključnih respondentov. S temi smo na podlagi krajšega razgovora ugotavljali pomanjkljivosti spletnega vprašalnika, menja respondentov iz vsake države smo pregledali in na podlagi le-teh anketni vprašalnik ustrezno korigirali.

Anketiranje je potekalo po spletu (posredno) in osebno (neposredno v času) od junija do avgusta 2021. V tem obdobju smo dobili vrnjenih 120 anketnih vprašalnikov, 5 respondentov je anketiranje prekinilo med samim procesom.

Število anketirancev po posameznih državah:

- a) Slovenija 34 respondentov,
- b) Hrvaška 53 respondentov,
- c) Severna Makedonija 33 respondentov.

Graf 1: Število respondentov po posameznih državah.

Anketni vprašalnik je bil razdeljen na 4 segmente, in sicer:

- a) na vprašanja o šoli, kjer je respondent zaposlen in o dejavnostih, pri katerih uporabljajo računalnik in internet,
- b) na socialno-demografska vprašanja,
- c) na vprašanja, ki se nanašajo na vključenost in uporabo digitalnih tehnologij pri učnem procesu

- d) na vprašanja, ki se nanašajo na dostopnost, digitalno pismenost in digitalne spretnosti romskih učencev

Vprašalnik smo zaključili s krajšim kvizom, v katerem smo preverjali internetne veščine respondentov.

Pri sestavi anketnih vprašalnikov smo bili osredotočeni predvsem na čas reševanja, ki ga nismo želeli razpotegniti na več kot 30 minut. Zavedamo se namreč dejstva, da predolgi anketni vprašalniki respondente odvrnejo od odgovarjanja, kar bi posledično lahko zmanjšalo število respondentov

V mesecu septembru smo partnerske organizacije statistično obdelale podatke pridobljene iz anketnih vprašalnikov in na podlagi slednjih pripravile Analizo trenutnega stanja.

2. 1 STATISTIČNA OBDELAVA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV

Na vprašanje, ali razumete pojem digitalna pismenost je vseh 120 respondentov odgovorilo z DA, kar pomeni, da vsi, ki so zaposleni na šoli, pa naj si bodo to ravnatelji, učitelji ali romski pomočniki zaposleni v osnovnih šolah.

Tabela 1: Pogostost odgovorov na vprašanje o razumevanju digitalne pismenosti

Odgovor	Število
Materiali v digitalni obliki – pdf, word...	8
Pravilna oblika digitalnih orodij.	2
Online baza s podatki, vključujoč besedila, videe, digitalne dokumente in podobno.	5
Sposobnost uporabe digitalnih orodij in sodobne tehnologije za vsakdanjo uporabo.	24
Znajti se na računalniku/uporaba računalnika.	17
Elektronska različica knjig in njihova distribucija.	5
Delo z besedili, uporaba elektronske pošte, spletnih iskalnikov...	2
Vsa literatura, ki se lahko uporablja in je dostopna izključno na digitalnih napravah.	5
Znanje povezano z informatiko, sposobnost uporabe računalnika.	6
Sposobnost uporabe IKT za iskanje, vrednotenje in ustvarjanje informacij.	10
Veščina 21. stoletja.	2
Osvajanje digitalne tehnologije v procesu učenja.	4
Literatura, ki se uporablja za razvijanje digitalnih veščin.	3
Iskanje informacij na internetu.	4
Komuniciranje s pomočjo digitalnih naprav.	3
Znanje in veščine, ki pomagajo pri uporabi elektronskih naprav in omogočajo ločiti resico od laži v digitalnem svetu.	1
Vse, kar lahko preberemo na internetu.	2

Uporaba digitalnih možnosti/orodij pri pouku.	1
Izmenjava podatkov s pomočjo interneta.	1
Računalnik/terminologija povezana z računalnikom.	4
Prihodnost.	1
Ni odgovora.	10
SKUPAJ	120

Pri odprtem vprašanju Kaj razumete pod pojmom digitalna pismenost oz. Kako bi razložili pojem digitalna pismenost, smo dobili paleto odgovorov, ki smo jih združili po metodi kvalitativne obdelave podatkov.

Nad veliko odgovori, glede na dejstvo, da so jih podajali strokovni delavci, zaposleni na osnovnih šolah, smo bili presenečeni.

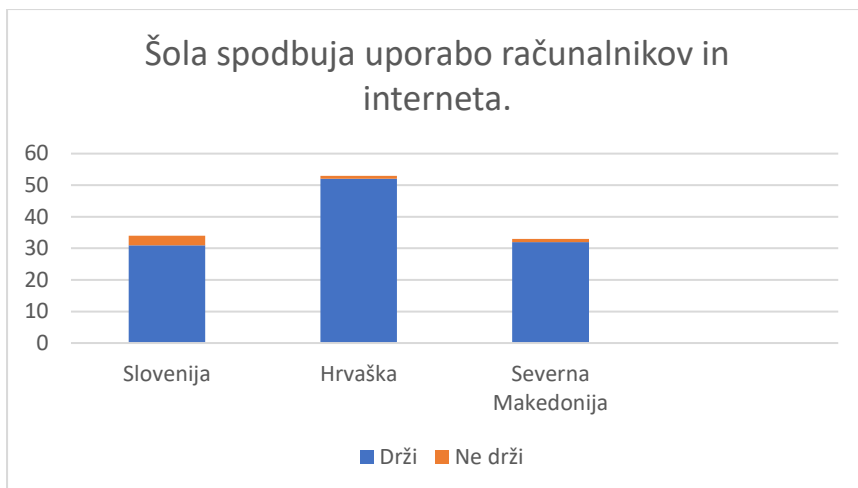
Osnovna definicija digitalne pismenosti:

Digitalna pismenost vključuje varno in kritično uporabo tehnologije informacijske družbe pri delu, v prostem času in pri sporazumevanju. Podpirajo jo osnovna znanja v IKT: uporaba računalnikov za iskanje, ocenjevanje, shranjevanje, proizvodnjo, predstavitev in izmenjavo informacij ter za sporazumevanje in sodelovanje v skupnih omrežjih po internetu.

Največ odgovorov se sicer približuje temelji definiciji digitalne pismenosti vsaj v določenem segmentu, četudi popolne definicije ni podal nihče. Zanimivo je, da so predvsem respondenti iz Severne Makedonije izjemno pogosto termin digitalna pismenost enačijo s pojmom digitalnih besedil in literature (e-knjige), veliko respondentov pa je tudi mnenja, da je digitalna pismenost le iskanje podatkov in informacij po spletu ali komuniciranje z različno IKT.

Naslednji sklop vprašanj se je nanašal na odnos šole do digitalne pismenosti, in sicer smo odnos šole, v kateri so respondenti zaposleni, preverjali s trditvami, ki so jih respondenti ocenjevali na podlagi 5-stopenjske lestvice. Vprašanje se je glasilo: **V kolikšni meri se strinjate s trditvami o šoli, kjer ste zaposleni, in s pogoji za uporabo interneta? Prosimo, da pri vsaki trditvi obkrožite ustrezno vrednost v tabeli.**

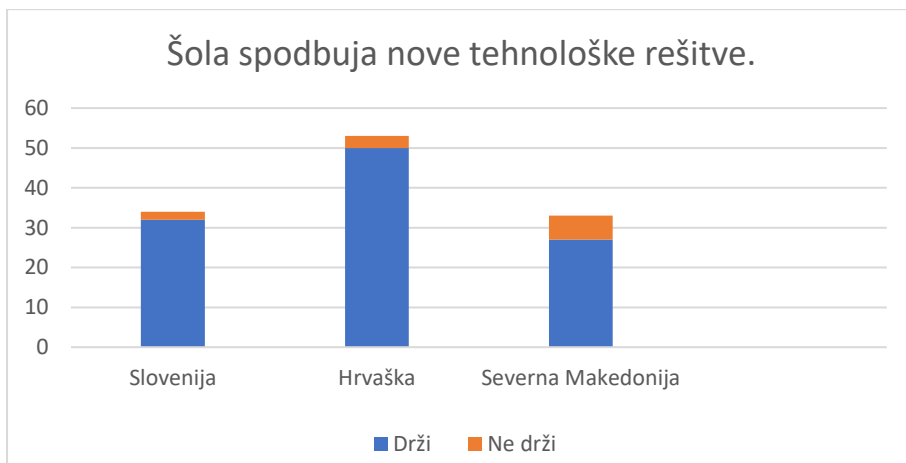
Prva trditev v anketnem vprašalniku je bila: Šola spodbuja uporabo računalnikov in interneta. Respondenti so lahko trditev podprli ali jo zavrnilo. V Sloveniji se je s trditvijo strinjalo 31 respondentov, v Severni Makedoniji 32 respondentov, na Hrvaškem pa 52. Pet respondentov v vseh treh državah je trditev zavrnilo.

Graf 2: Trditev Šola spodbuja uporabo računalnikov in interneta.

V vseh partnerskih državah so respondenti mnenja, da šola pri učencih spodbuja rabo interneta in računalnikov, seveda pa je pri odgovorih potrebno vzeti v ozir dejstvo, da je anketa bila izvedena v času, ko so veljali ukrepi povezani z epidemijo Covid-19 in je v večini držav pouk še vedno potekal pouk na daljavo.

Trditev Šola spodbuja nove tehnološke rešitve je podprlo 109 respondentov, 11 respondentov se s trditvijo ni strinjalo, največ v Severni Makedoniji. Pri tem je potrebno upoštevati, da je Severna Makedonija med vsemi tremi partnerskimi državami tehnološko najmanj razvita.

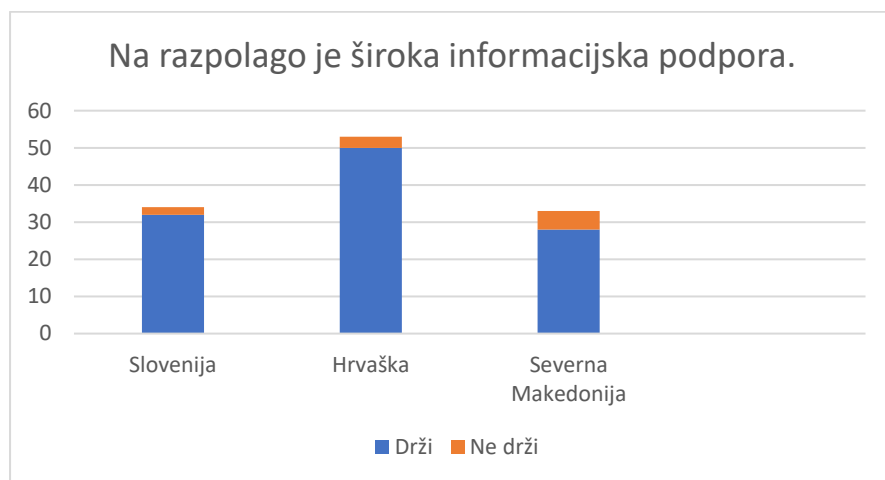

Graf 3: Šola spodbuja nove tehnološke rešitve.

Šole so v času koronakrize spodbujale nove tehnološke rešitve, kar je samo po sebi razumljivo, saj se je pouk odvijal na daljavo in so tudi tisti učitelji, ki niso imeli dobro razvitih digitalnih kompetenc, bili primorani slednje razvijati, da so lahko sledili tehnološkim rešitvam. Ponovno se je s trditvijo strinjalo najmanj respondentov iz Severne Makedonije.

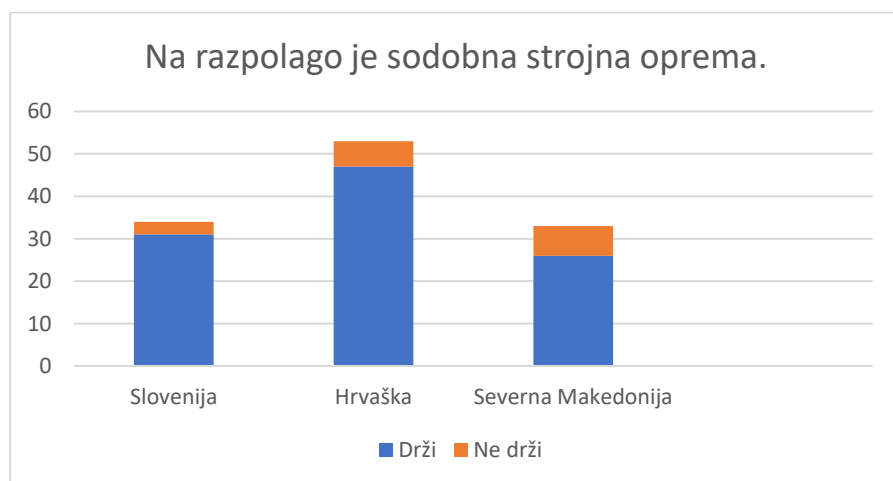
S trditvijo, da je v šoli na razpolago široka informacijska podpora se ni strinjalo 9 respondentov. Kar 92,5% respondentov je mnenja da na šolah imajo zagotovljeno

informacijsko podporo, kar je popolnoma razumljivo, saj večina šol ima zaposlenega vsaj enega računalniškega tehnika, ki skrbi tako za strojno opremo kot za informacijsko podporo učiteljem in drugim strokovnim delavcem na šoli. S trditvijo se ponovno ne strinja največ respondentov iz Severne Makedonije

Graf 4: Na razpolago je široka informacijska podpora.

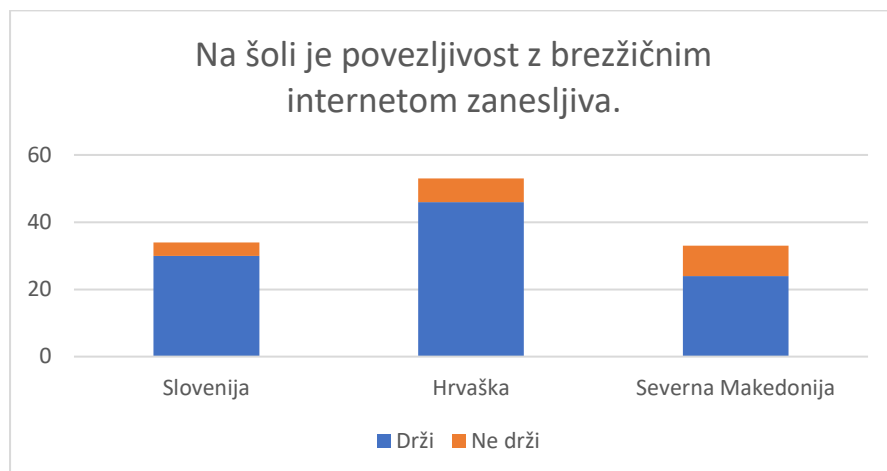
Učitelji in strokovni delavci so v nadaljevanju anketnega vprašalnika presojali o sodobni strojni opremi, ki jo imajo na voljo pri delu. Kar 16 respondentov meni, da šola ne razpolaga s sodobno strojno opremo, največji delež v Severni Makedoniji (21%), s trditvijo pa se ne strinja tudi 11,3% hrvaških učiteljev in strokovnih delavcev ter 8,8% slovenskih.

Graf 5: Na razpolago je sodobna strojna oprema.

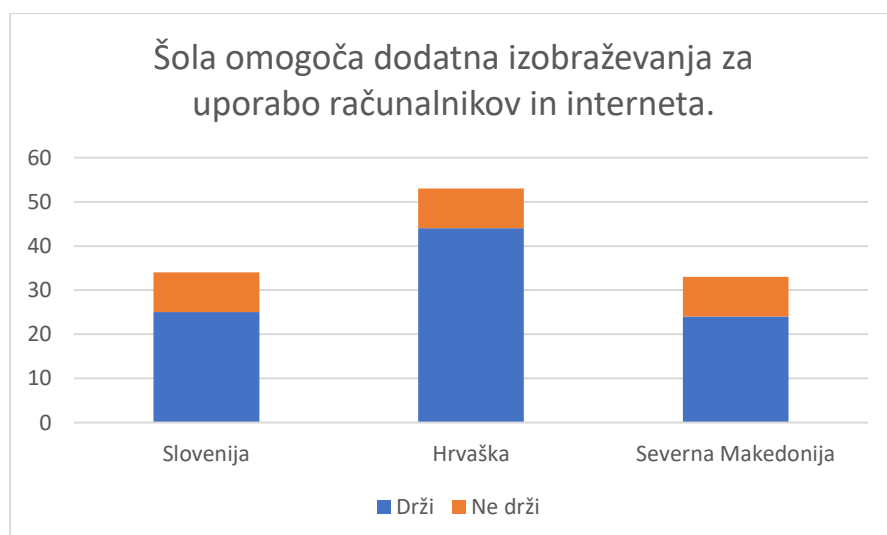
S trditvijo, da v šoli razpolagajo s sodobno programsko opremo se strinja 86,6% učiteljev in strokovnih delavcev na šolah, kjer je potekalo anketiranje. Odstotek tistih, ki menijo, da šola ne razpolaga s sodobno programsko opremo, je spet najvišji v Severni Makedoniji in na Hrvaškem. V bistvu se enako število respondentov, ki se ni strinjalo s trditvijo, da šola razpolaga s sodobno strojno opremo, ni strinjalo tudi s trditvijo, da šola razpolaga s sodobno programsko opremo.

Respondenti so nato presojali o zanesljivosti brezžičnega interneta na šolah. 16,6% respondentov je mnenja, da je na šoli povezljivost z brezžičnim internetom nezanesljiva, kar je, glede na dejstvo, da je pouk potekal na daljavo, zaskrbljujoč podatek, saj bi morale šole zagotavljati 100% zanesljivost brezžičnega interneta, če izvaja pouk na daljavo, saj v nasprotnem primeru prihaja do prekinitev, ki negativno vplivajo na fluidnost učnega procesa.

Graf 6: Na šoli je povezljivost z brezžičnim internetom zanesljiva.

S trditvijo, da šola omogoča dodatna izobraževanja za uporabo računalnikov in interneta, se kar 25% respondentov ne strinja. Ponovno pri nestrinjanju s trditvijo izstopajo respondenti iz Severne Makedonije (36,4%), preseneča pa nestrinjanje s trditvijo pri slovenskih respondentih (26,5%), ki so do sedaj večino trditev v več kot 90% potrdili. Tudi ta podatek je zaskrbljujoč, predvsem zaradi hitrega razvoja tehnologije, s katero bi učitelji in strokovni delavci na šolah morali znati rokovati brez večjih težav, kar pomeni, da bi se morali nenehno usposabljeni na področju rokovanja s sodobno strojno in programsko opremo, ki bi jo posledično tudi pogosteje uporabljali pri pouku, svoje znanje pa prenašali tudi na učence, saj se jih kar 99,2% strinja s trditvijo, da med učenci obstaja interes za uporabo računalnikov in interneta. S trditvijo se ni strinjal le en respondent iz Hrvaške.

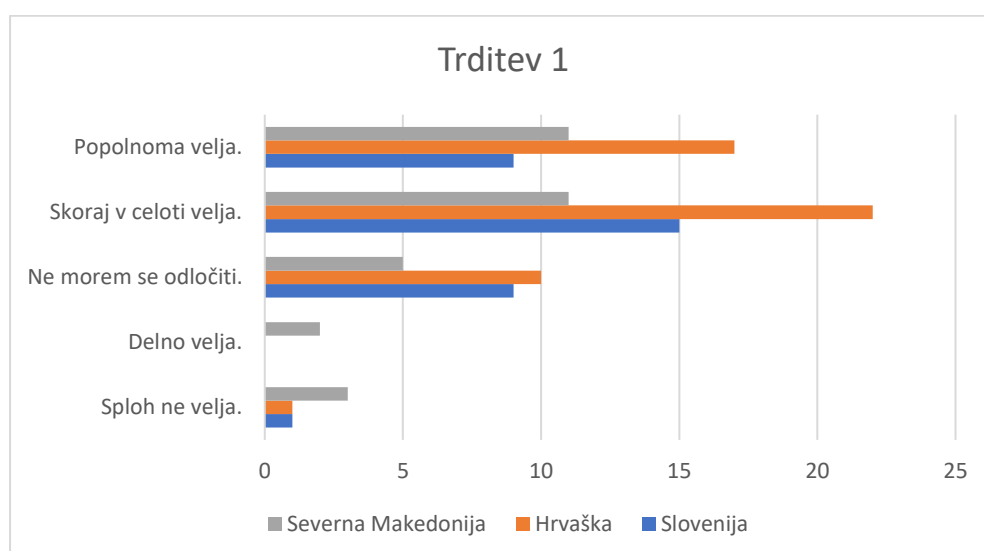

Graf 7: Šola omogoča dodatna izobraževanja za uporabo računalnikov in interneta.

V anketnem vprašalniku je sledil sklop vprašanj, ki se je nanašal na digitalno usposobljenost učiteljev in strokovnih delavcev na šolah. Svoje znanje so ocenjevali na podlagi 5-stopenjske lestvice, kjer je 1 pomenilo, da zanje trditev sploh ne velja, 5 pa, da zanje trditev v celoti velja. Oceno posamezne trditve najprej predstavljamo za vsako državo posebej, nato pa odgovore združimo in predstavimo za celoten vzorec anketirancev.

Vprašanje, ki je povezovalo sklop trditev o digitalni usposobljenosti zaposlenih na OŠ, se je glasilo: **V kolikšni meri za vas veljajo naslednje trditve glede uporabe računalnika in interneta za različne dejavnosti? Prosimo, da pri vsaki trditvi izberete ustrezno vrednost v tabeli.**

Trditev 1: Vem, katera programska oprema je varna za prenos iz interneta na računalnik.

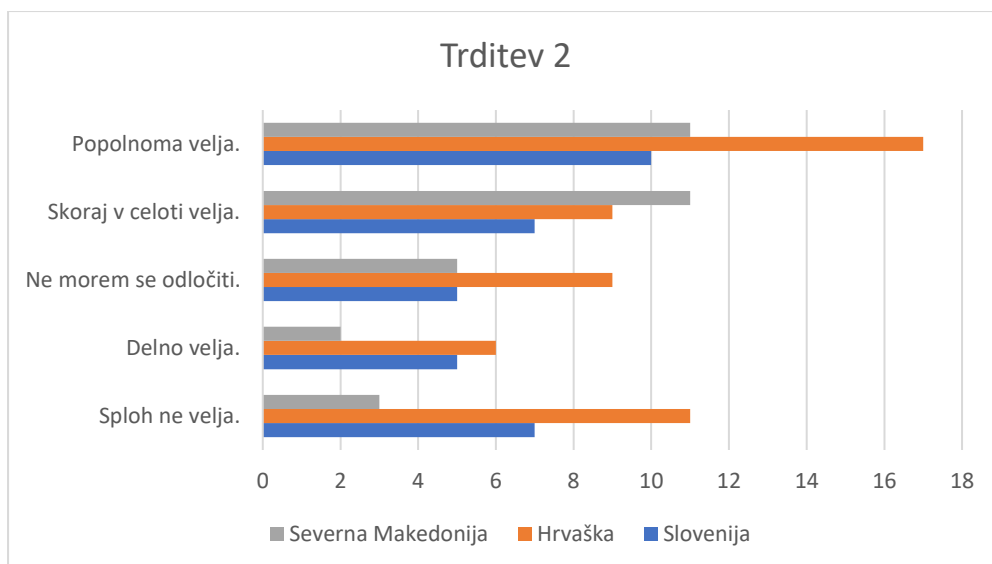

Graf 8: Lestvica strinjanja s trditvijo, da respondenti vedo, katera programska oprema je varna za prenos iz internet.

4 respondenti na trditev niso odgovorili, in sicer 3 iz Hrvaške in 1 iz Severne Makedonije.

Manj respondentov je odgovorilo, da so popolnoma gotovi, da poznajo programsko opremo, ki je varna za prenos iz interneta na računalnik kot pa tistih, ki so v to skoraj gotovi. Skepticizem je sicer najbolj prisoten pri slovenskih respondentih, kar najverjetneje odraža tudi boljše razvite digitalne kompetence, saj z razvitostjo digitalnih kompetenc pride tudi zavedanje o pasteh prenašanja programske opreme iz interneta na računalnik.

Trditev 2: Uporabljam bližnjice na tipkovnici (npr. CTRL-S za shranjevanje, CTRL-T za nov zavihek).

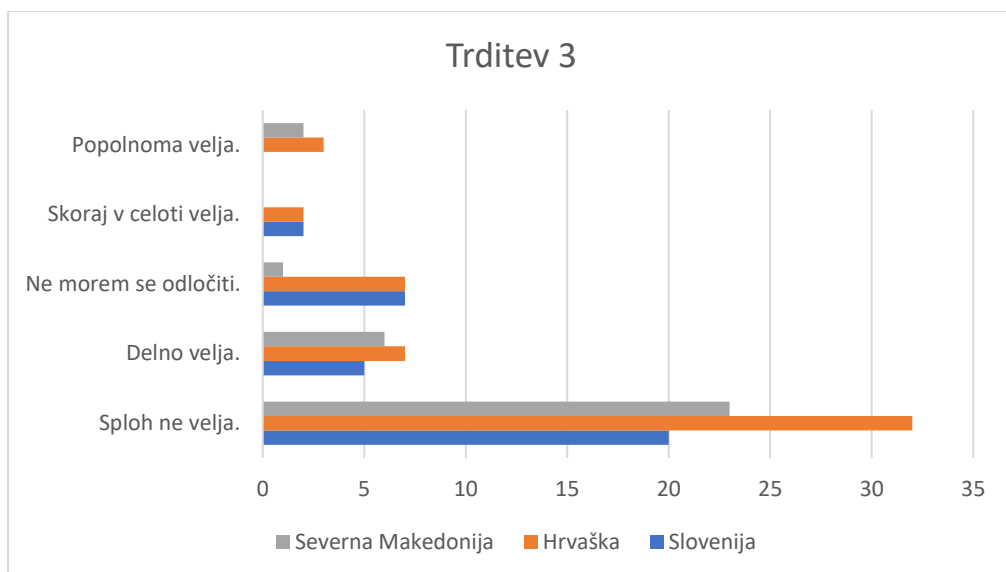
Graf 9: Lestvica strinjanja s trditvijo Uporabljam bližnjice na tipkovnici.

Na trditev je odgovorilo 118 respondentov od 120. Najpogosteje bližnjice na tipkovnici uporabljajo respondenti v Severni Makedoniji (34,4%), najredkeje v Sloveniji (30,3%), najpogosteje bližnjic na tipkovnici ne uporabljajo respondenti na Hrvaškem (21,2%) in v Sloveniji (20,6%).

S trditvijo se je v celoti strinjalo največ respondentov, prav tako jih več kot 50% meni, da ta trditev zanje popolnoma ali skoraj celoti velja. Manj kot 50% respondentov meni, da trditev zanje ne velja oz. se ne morejo odločiti, ali bližnjice na tipkovnici uporabljajo ali ne.

Trditev 3: Težko najdem spletno stran, ki sem jo obiskala/-a pred časom.

Na trditev je odgovorilo 117 respondentov, odgovor sta izpustila en respondent iz Severne Makedonije in dva iz Hrvaške. V povprečju se 63% respondentov popolnoma strinja s trditvijo, in sicer največ (69,7%) v Severni Makedoniji, najmanj pa v Sloveniji (58,8%). 6% respondentov meni, da trditev zanje sploh ne velja, kar pomeni, da ne morejo najti spletnih strani, ki so jo pred časom že obiskali.

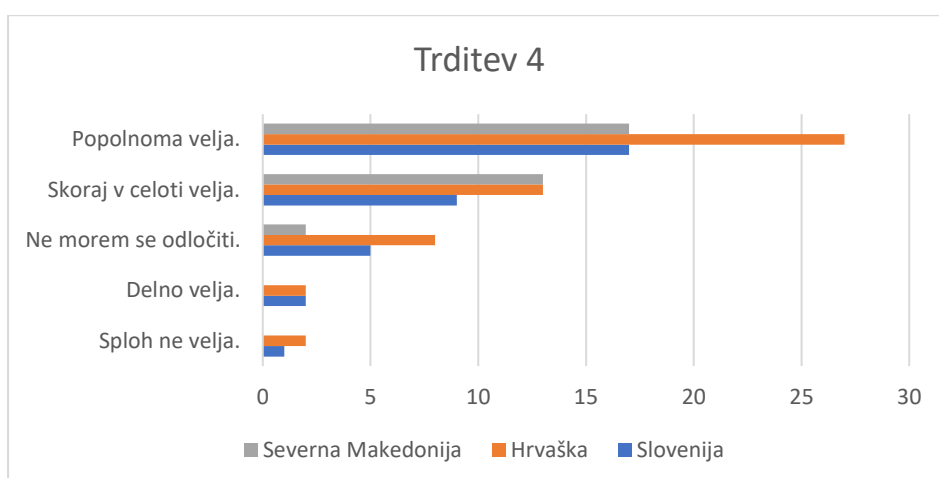

Graf 10: Lestvica strinjanja s trditvijo Teško najdem spletno stran, ki sem jo obiskal/-a pred časom.

Le v Sloveniji noben respondent ni odgovoril, da zanj trditev sploh ne velja, ker v bistvu pomeni, da jih večina, četudi nekateri med njimi s težavo, spletno stran, ki jo je obiskala, ponovno najde. Le 5 respondentov meni, da trditev za njih sploh ne velja, kar pomeni, da spletne strani, ki so jo obiskali pred časom ne morejo ponovno najti. Večina respondentov iz vseh treh držav meni, da trditev zanje sploh ne velja, kar pomeni, da brez večjih težav najdejo spletno stran, ki so jo pred časom obiskali.

Trditev 4: V kolikšni meri za vas velja: Uporabljam napredne funkcije iskanja, ki jih ponujajo spletni iskalniki (npr. Google, Bing).

V vsaki od držav se vsaj 75% vprašanih meni, da trditev zanje popolnoma ali skoraj v celoti velja, kar pomeni, da uporabljajo napredne funkcije iskanja in jih tudi poznajo. 7 respondentov (samo v Sloveniji in na Hrvaškem) meni, da trditev zanje sploh ne velja ali delno velja, kar pomeni, da ne uporabljajo naprednih funkcij iskanja.

Graf 11: Lestvica strinjanja s trditvijo V kolikšni meri za vas velja: Uporabljam napredne funkcije iskanja, ki jih ponujajo spletni iskalniki.

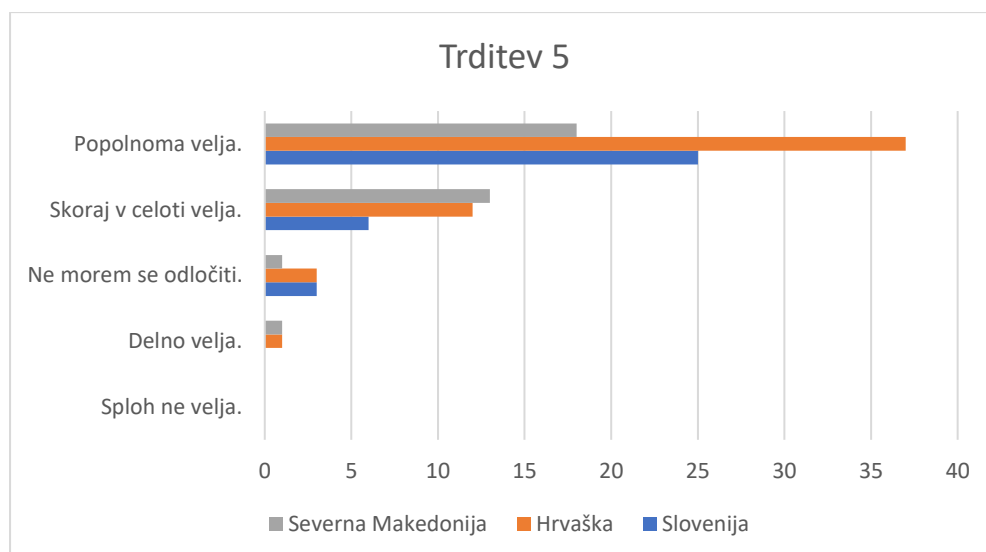
Iz odgovorov lahko sklepamo, da večina učiteljev in drugih strokovnih delavcev na osnovnih šolah brez večjih težav uporablja spletne iskalnike in znanje iskanja po spletnih brskalnikih lahko prenašajo na učence. 2 respondenta na trditev nista odgovorila z nobenim od možnih odgovorov. V Severni Makedoniji je 93,7 % vprašanih odgovorilo, da zanje odgovor popolnoma ali v celoti velja, V Sloveniji je takih bilo 76,5%, na Hrvaškem pa 74,5%.

Zanimivo je, da se ne more odločiti, ali trditev velja za njih, 6,1% respondentov v Severni Makedoniji, 14,7% respondentov iz Slovenije in 15,1% respondentov iz Hrvaške. Zato, ker danes brskalnike uporabljajo tudi otroci, ne vemo, ali respondenti ne poznajo besedne zveze spletni iskalnik ali pa uporabljajo drugega kot smo jih navedli v oklepaju. V povprečju je to 12% respondentov, kar je v bistvu previsoko število (predstavlja 15 respondentov, od tega le 2 iz Severne Makedonije).

Trditev 5: V kolikšni meri za vas velja: Med veliko količino spletnih informacij poiščem tiste, ki so zame relevantne.

V Sloveniji se je večina respondentov odločila, da zanje trditev skoraj v celoti ali popolnoma velja, kar pomeni, da brez težav poiščejo med veliko količino spletnih informacij tiste, ki so zanje relevantne, enako velja za respondente iz Severne Makedonije in Hrvaške. Za nobenega od respondentov v vseh treh državah trditev sploh ne velja, le za enega na Hrvaškem in enega v Severni Makedoniji pa velja delno. Iz podatkov lahko sklepamo, da so vsi, ki so odgovarjali na anketni vprašalnik, sposobni med veliko količino podatkov na svetovnem spletu najti tiste, ki jih potrebujejo. Se pa ob tem pojavi dvom, ali so ti podatki, ki jih najdejo tudi preverjeni in držijo. Če bi želeli raziskati to trditev, bi morali izvesti intervjuje, pri katerih bi lahko postavljali podvprašanja.

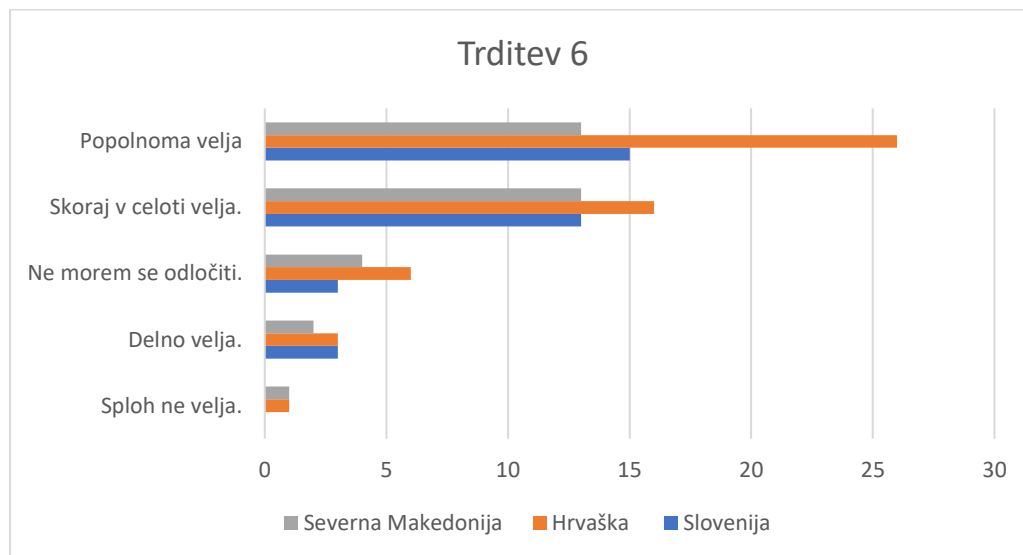
Odstotkovno meni, da zanje popolnoma ali skoraj v celoti velja trditev, 91,1% Slovencev, 92,4% Hrvatov in 78,8% Makedoncev. Iz navedenega lahko sklepamo, da večina respondentov v vseh treh državah samozavestno išče podatke, ki jih potrebuje, po svetovnem spletu s pomočjo različnih brskalnikov, ki so jim na voljo.

Graf 12: Lestvica strinjanja s trditvijo Med veliko količino spletnih informacij poiščem tiste, ki so zame relevantne.

Trditev 6: Trudim se, da bi rešil/-a težave, ki so se pojavile med iskanjem informacij na internetu.

Zanimalo nas je, kako se respondenti znajdejo, ko pri iskanju informacij na internetu naletijo na težave, in sicer predvsem, ali se jih trudijo razrešiti ali pa iskanje informacij opustijo. V Sloveniji se s težavo, na katero naletijo med iskanjem informacij na spletu, spopade 28 respondentov, kar znaša 82,3%, in sicer so odgovorili, da zanje trditev skoraj v celoti oz. popolnoma velja, na Hrvaškem trditev velja za 79,3% respondentov, v Severni Makedoniji pa za 78,8% respondentov. V Sloveniji trditev za nobenega od respondentov ne velja, na Hrvaškem in v Severni Makedoniji pa je po 1 respondent odgovoril, da trditev zanj sploh ne velja, kar pomeni, da opusti iskanje informacij na spletu, če naleti na težave.

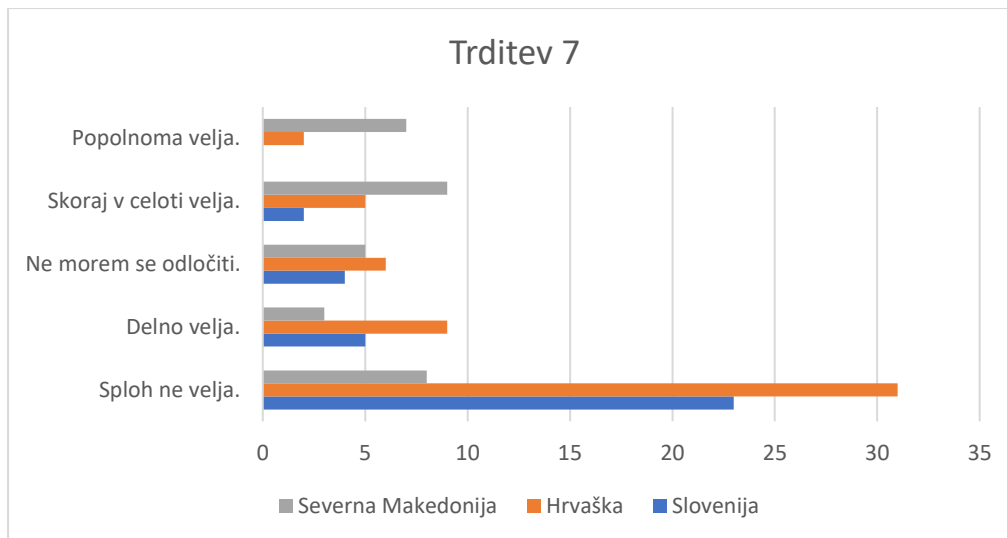

Graf 13: Lestvica strinjanja s trditvijo Trudim se, da bi rešil/-a težave, ki so se pojavile med iskanjem informacij na internetu.

Trditev 7: Pridobivam nove stike na spletnem socialnem omrežju LinkedIn.

LinkedIn je spletno socialno omrežje, kjer se posameznik lahko povezuje s strokovnjaki iz svojega področja, širi svojo socialno mrežo znotraj svoje stroke ali izven nje, naveže stik s kadri v določenem podjetju in ustvarja svoj strokovni ugled na spletu. Med drugim je spletna stran namenjena tudi iskanju zaposlitve, saj predstavlja nekakšen brezčasen zaposlitveni sejem, kjer potencialni delodajalec lahko na enostaven način dobi pregled nad posameznikovim delom, izobrazbo, spretnostmi in podobno, zato nas je zanimalo, v kolikšni meri ga uporabljajo učitelji in strokovni delavci, ki so zaposleni na OŠ. Nad rezultati smo bili presenečeni, saj trditev ne velja za 67,5% slovenskih respondentov, za 58,5% hrvaških respondentov in le za 24,2% makedonskih respondentov, kar pomeni, da je več kot 50% respondentov na LinkedInu popolnoma neaktivnih. Zanimivo je, da v Sloveniji nobeden od

respondentov ni odgovoril, da trditev zanj popolnoma velja, le za 2 respondenta pa velja skoraj v celoti, na Hrvaškem trditev popolnoma velja le za 2 respondenta, ter za 5 skoraj v celoti, v Severni Makedoniji pa trditev popolnoma velja za 7 respondentov, za 7 respondentov, za 9 pa skoraj v celoti, kar pomeni, da so od vseh učiteljev in strokovnih delavcev na OŠ najbolj aktivni na socialnem omrežju LinkedIn Makedonci.

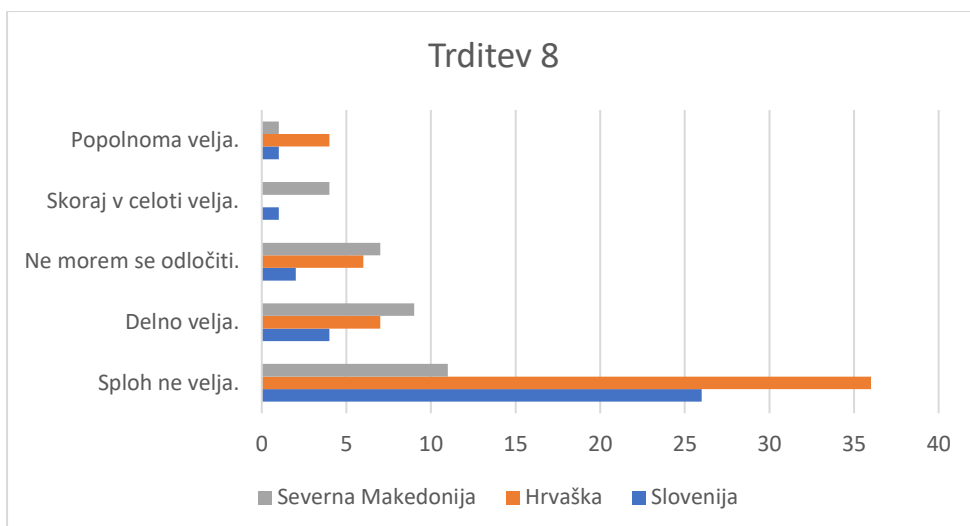

Graf 14: Lestvica strinjanja s trditvijo Pridobivam nove stike na spletnem socialnem omrežju LinkedIn.

Trditev 8: Objavljam posnetke na spletnem socialnem omrežju YouTube.

YouTube je spletna stran za izmenjavo video posnetkov, ki od leta 2006 deluje kot eno od Googlovih hčerinskih podjetij. YouTube omogoča neregistriranim uporabnikom, da si lahko ogledajo videoposnetke na spletnem mestu, registrirani uporabniki pa lahko naložijo neomejeno število videoposnetkov in dodajajo komentarje, delijo videoposnetke, dodajajo v priljubljene in se naročijo na obvestila o novostih drugih uporabnikov. YouTube ponuja široko paleto videoposnetkov, ki jih ustvarijo uporabniki ali podjetja. Vključuje TV-oddaje, glasbene videoposnetke, kratke igrane in dokumentarne filme, zvočne posnetke, prenose v živo in druge vsebine. Učitelji YouTube pogosto uporabljajo za nalaganje didaktičnih materialov in posnetkov, povezanih z učno snovjo, vendar smo ugotovili, da Slovenski, Hrvaški in Severnomakedonski učitelji na YouTubu ne objavljajo posnetkov, saj je skupaj le 6 respondentov odgovorilo, da trditev zanje popolnoma velja. Za 76,6% anketiranih trditev sploh ne velja ali delno velja. Iz odgovorov lahko sklepamo, da le redki učitelji in strokovni delavci objavljajo posnetke na YouTubu, le upamo pa, da določene poučne vsebine, ki se na YouTubu nahajajo, uporabljajo za popestritev šolskega pouka.

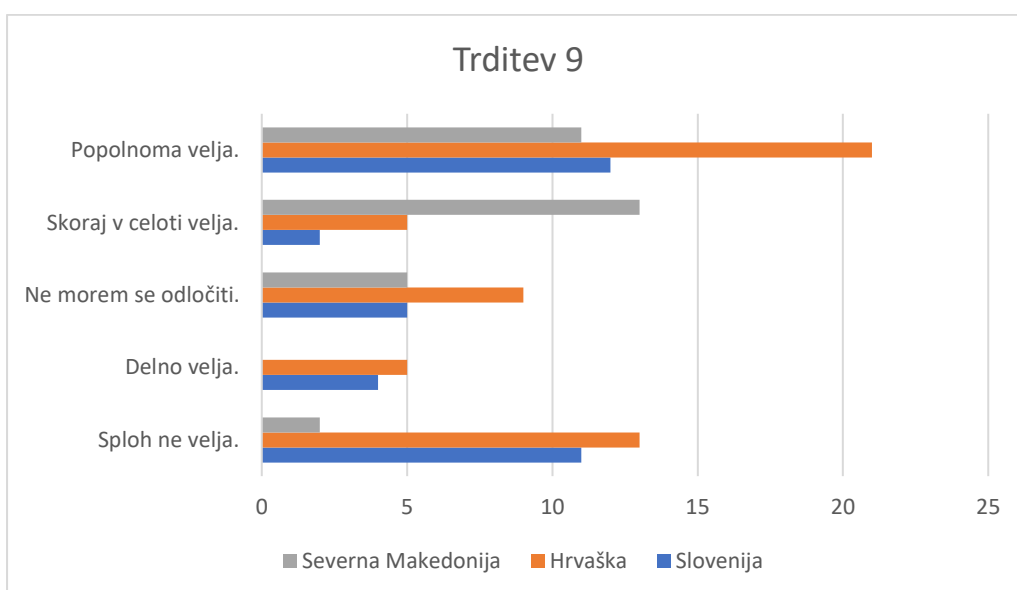
En respondent iz Severne Makedonije na trditev ni podal odgovora.

Graf 14: Lestvica strinjanja s trditvijo Objavljam posnetke na spletnem socialne omrežju YouTube.

Trditev 9: Večkrat komuniciram z drugimi preko video klepeta na spletnih socialnih omrežjih (npr. Facebook, Instagram).

Video klepeti so popularni predvsem med mladimi uporabniki, manj pa med starejšimi, saj pogovarjanje preko telefona, ki ga navadno uporabljamo za tovrstne aktivnosti, še vedno povezujejo s klasičnim telefoniranjem, ki ni vsebovalo pogovora s sliko in besedo, ampak le z besedo. Presenetilo nas je, da kar veliko učiteljev in strokovni delavcev na OŠ uporablja možnost video klepeta na spletnih socialnih omrežjih, in sicer 41,2% v Sloveniji, 49% na Hrvaškem in kar 72,7% v Severni Makedoniji (upoštevali smo odgovore popolnoma velja in skoraj v celoti velja). Kljub temu pa je v Sloveniji in na Hrvaškem še vedno veliko respondentov video klepeta na spletnih socialnih omrežjih ne uporablja za potrebe komunikacije, in sicer v Sloveniji 44,2% in na Hrvaškem 33,9%.

Graf 15: Lestvica strinjanja s trditvijo Večkrat komuniciram z drugimi preko video klepeta na spletnih socialnih omrežjih (npr. Facebook, Instagram).

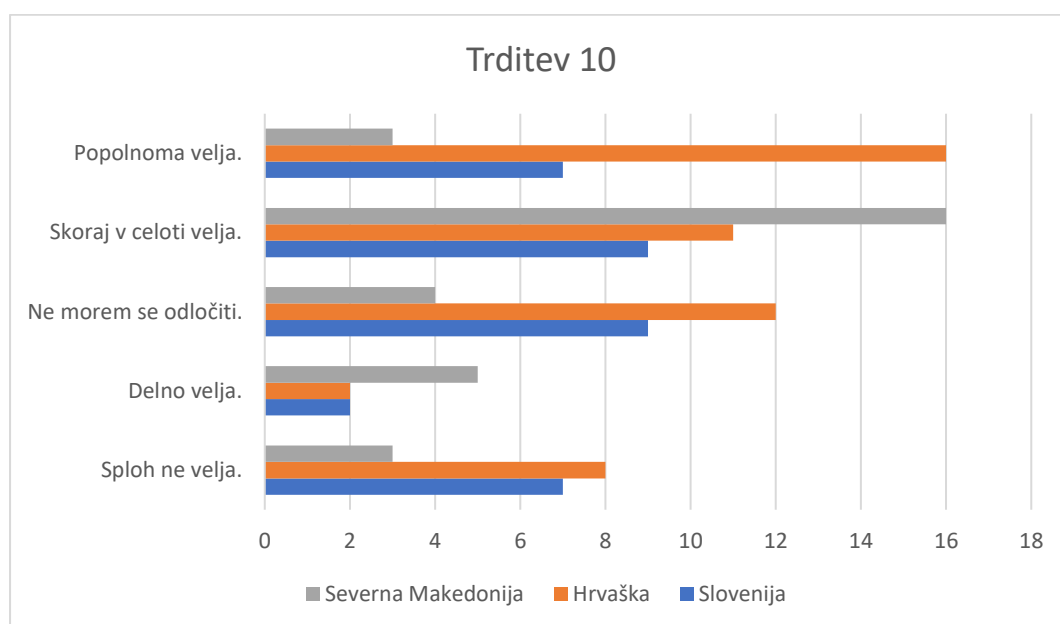
V Severni Makedoniji 2 respondenta na vprašanje nista odgovorila.

Trditev 10: Znam podati konstruktiven komentar na objave posameznikov, ki jih objavljajo na spletnih socialnih omrežjih (npr. Facebook, Instagram).

Na družbenih omrežjih je komentiranje postalo del množične kulture, vendar je izjemno pomembno, da so naši komentarji, če jih že podajamo, konstruktivni in ne žaljivi za posameznika ali določeno družbeno skupino. Zavedati se namreč moramo moči besede, predvsem tiste, ki je napisana in ne izrečena (slednja ima vedno kontekst, ki pri pisani besedni ni viden). Prav zaradi tega je umetnost podajanja konstruktivne kritike izjemnega pomena, saj se v nasprotnem primeru lahko kaj hitro znajdemo sredi virtualnega spora.

V Sloveniji 16 respondentov od 34 meni, da zanje trditev popolnoma ali skoraj v celoti velja, na Hrvaškem je takih respondentov 27 od 49 (4 na vprašanje niso odgovorili), v Severni Makedoniji pa 20 od 32 (1 respondent na vprašanje ni odgovoril). Zaskrbljujoče je, da v vsaki državi še vedno cca. 20% respondentov meni, da trditev zanje sploh ne velja, predvsem zaradi tega, ker gre za učitelje in strokovne delavce na OŠ, ki bi umetnost podajanja konstruktivne kritike morali obvladati že zaradi svojega poklicnega dela, saj pri podajanju povratnih informacij učencem morajo podajati konstruktivne kritike in ne biti žaljivi.

Zanimiv je tudi podatek, da se v Sloveniji kar 26,5% in na Hrvaškem 22,6% respondentov ne more odločiti, ali trditev za njih velja ali ne, kar pomeni, da ne vedo, ali znajo podajati konstruktivne kritike.

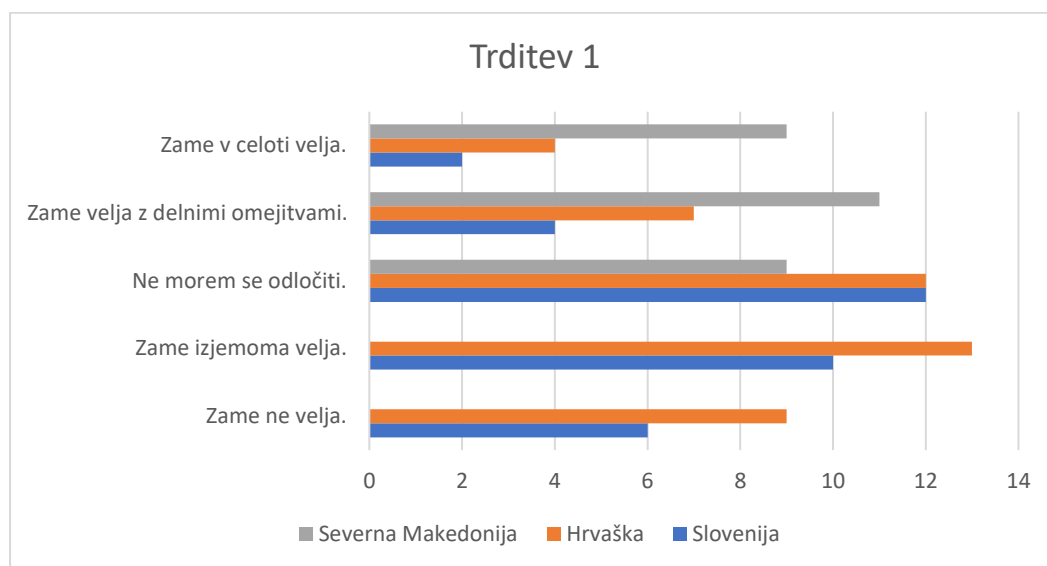

Graf 16: Lestvica strinjanja s trditvijo Znam podati konstruktiven komentar na objave posameznikov, ki jih objavljajo na spletnih socialnih omrežjih (npr. Facebook, Instagram).

Naslednji sklop vprašanj se je nanašal na sposobnosti in načine iskanja informacij na internetu: **V kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami o sposobnostih in načinih iskanja informacij na internetu. Prosimo, da pri vsaki trditvi izberete ustrezno vrednost v tabeli.**

Trditev 1: Sposoben/-na sem poiskati informacije iz več različnih virov, kot je na primer Cobiss.

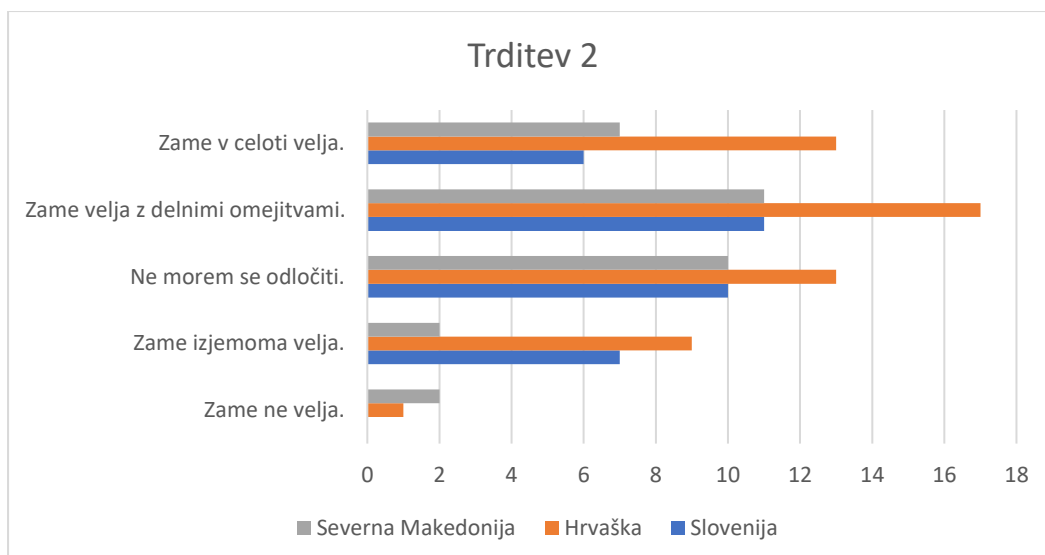
Rezultat nas je presenetil, saj v Sloveniji trditev popolnoma drži samo za 6% respondentov, na Hrvaškem za 7,5%, v Severni Makedoniji pa za 27,3%. Na Hrvaškem na trditev ni odgovorilo 8, v Severni Makedoniji pa 4 respondenti. V spodnjem delu ocenjevalne lestvice se je znašlo 47% respondentov iz Slovenije in 41,5% respondentov iz Hrvaške. Nobeden od respondentov iz Severne Makedonije se ni znašel na spodnjem delu ocenjevalne lestvice. Odgovori so zaskrbljujoči, saj gre za poklicni profil, ki bi moral znati iskati informacije v virih kot je Cobiss.

Graf 17: Lestvica strinjanja s trditvijo Sposoben/-na sem poiskati informacije iz več različnih virov, kot je na primer Cobiss.

Trditev 2: Z uporabo internetnih povezav pogosto pridem do informacij, katerih nisem imel/-a namena iskati.

Za večino uporabnikov trditev v celoti ali z delnimi omejitvami velja, kar je povsem normalno, saj navadno, ko iščemo določeno informacijo in brskamo po internetnih straneh, pridemo tudi do informacij, katerih nismo imeli namena iskati. Tako trditev velja za 50% slovenskih respondentov, za 56,6 hrvaških in za 54,5% makedonskih. V Sloveniji se nobeden od respondentov ni odločil, da zanj trditev ne velja, na Hrvaškem se je za odgovor, da zanj to ne velja, odločil 1 respondent, v Severni Makedoniji pa 2 respondentata. Na vprašanje ni odgovoril 1 anketiranec iz Severne Makedonije.

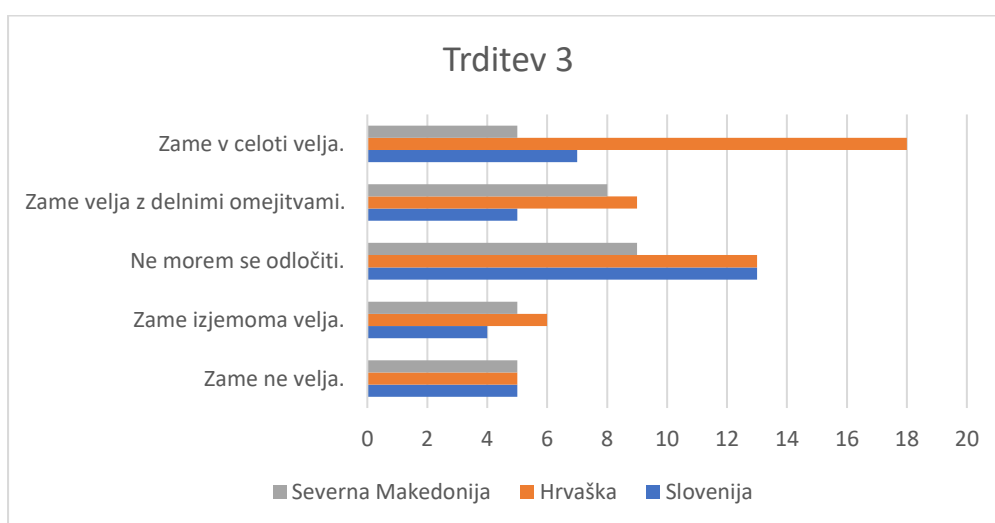

Graf 18: Lestvica strinjanja s trditvijo Z uporabo internetnih povezav pogosto pridem do informacij, katerih nisem imel/-a namena iskati.

Trditev 3: Vedno uporabim več internetnih povezav, da najdem čim bolj kakovostno rešitev za zastavljeni problem.

Zanimivo je, da se v Sloveniji in Severni Makedoniji največ respondentov ne more odločiti, ali trditev zanje velja ali ne, na Hrvaškem pa je največ respondentov prepričanih, da trditev zanje v celoti velja, kar pomeni, da na Hrvaškem največ respondentov uporablja več internetnih povezav, da najde čim bolj kakovostno rešitev, da reši določeni problem, saj je na Hrvaškem takih respondentov 51%, v Severni Makedoniji 39,4% in v Sloveniji 35,3%.

Trditev ne velja oz. izjemoma velja za 30,4% respondentov iz Severne Makedonije. Prav v Severni Makedoniji pa 1 respondent na vprašanje ni odgovoril.

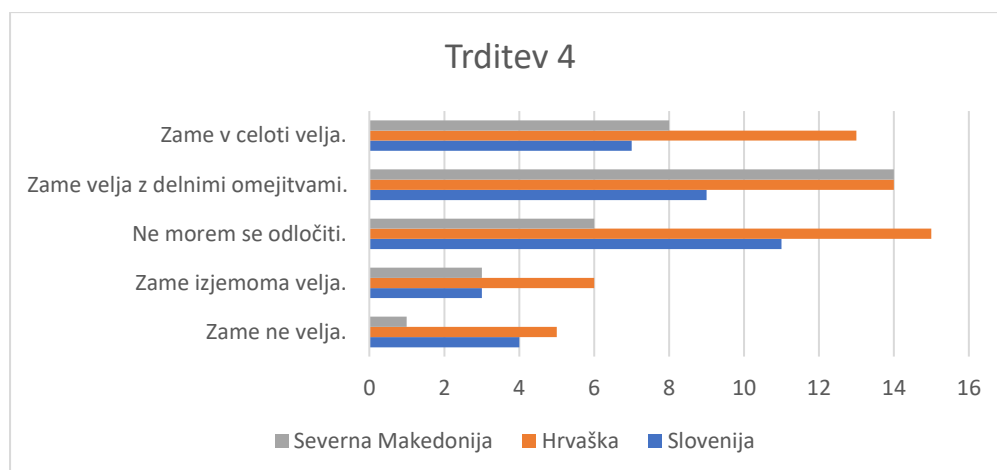
Graf 19: Lestvica strinjanja s trditvijo Vedno uporabim več internetnih povezav, da najdem čim bolj kakovostno rešitev za zastavljeni problem.

Trditev 4: Pri iskanju informacij najprej pogledam naslove internetnih povezav, da preverim, ali je vir zame relevanten.

Relevantnost virov je pri iskanju informacij po spletu izjemnega pomena, saj pogosto naletimo na internetne povezave, ki so nerelevantne, pogosto pa že iz naslova internetne povezave lahko ugotovimo, ali je vir, ki ga pregledujemo zanesljiv ali ne ter ali je za iskane informacije relevanten. Več kot 50% respondentov iz vseh treh držav pogleda naslov internetne povezave in na podlagi slednjih presodi, ali je vir za iskanje informacij zanje relevanten.

Na vprašanje ni odgovoril samo en anketiranec iz Severne Makedonije. Zanimiv pa je tudi podatek, da se v Sloveniji in na Hrvaškem največ respondentov ponovno ni moglo odločiti, ali zanje trditev velja ali ne.

Tekom analize odgovorov že tukaj ugotavljamo, da najbolj dvomijo v razvitost kompetence digitalne pismenosti učitelji in strokovni sodelavci v Sloveniji, najbolj samozavestni pa so pri odgovarjanju respondenti iz Severne Makedonije, kar je, glede na vprašanja na začetku pričujočega anketnega vprašalnika, ki se nanašajo na spodbujanje šole za uporabo IKT ter omogočanje varne in pravilne rabe slednje presenetljivo.

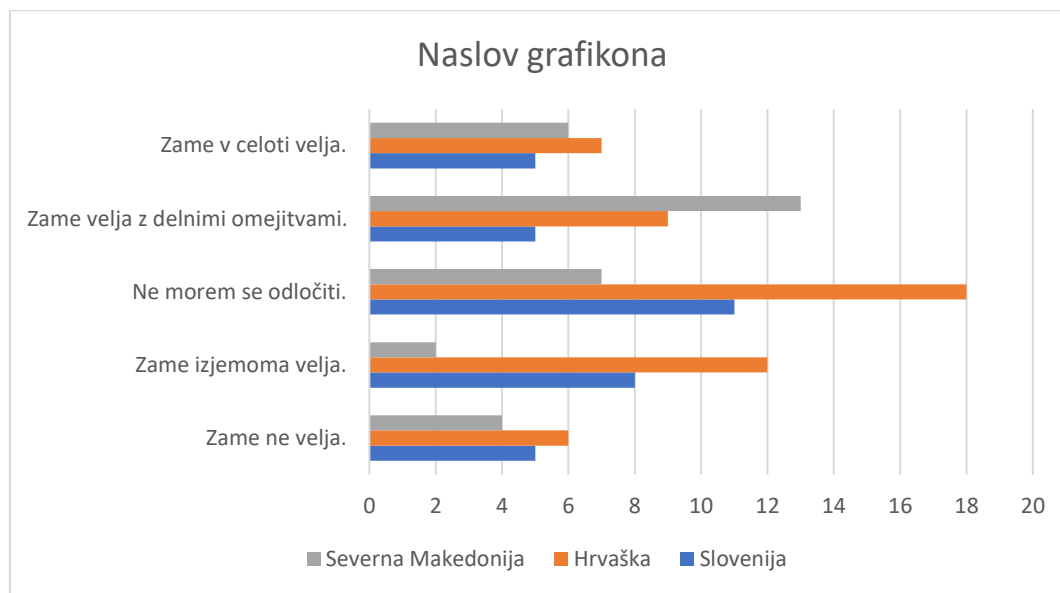

Graf 20: Lestvica strinjanja s trditvijo Pri iskanju informacij najprej pogledam naslove internetnih povezav, da preverim, ali je vir zame relevanten.

Trditev 5: Preko URL naslova spletne strani znam prepoznati, ali je vir zame relevanten.

Sicer je preko URL naslova spletne strani težko prepoznati relevantnost vira, saj to zahteva že izjemno dobro razvitost digitalne kompetence, zato so naši respondenti odgovarjali zelo različno, in sicer je v Sloveniji in na Hrvaškem ponovno bilo največ respondentov, ki se niso mogli odločiti, ali zanje trditev velja ali ne, in sicer v Sloveniji 32,4% in na Hrvaškem 34%. Po odgovorih, da trditev zanje v celoti velja oz. velja z delnimi omejitvami, ponovno izstopajo respondenti iz Severne Makedonije, saj jih je kar 57,6 označilo navedena odgovora, medtem pa so respondenti iz Slovenije in Hrvaške bolj previdni pri tem, ali trditev zanje velja, saj je v Sloveniji v najvišjih

percentilih lestvice odgovor označilo samo 29,4% anketirance, na Hrvaškem pa 30,2%. 2 respondenta na trditev nista odgovorila.

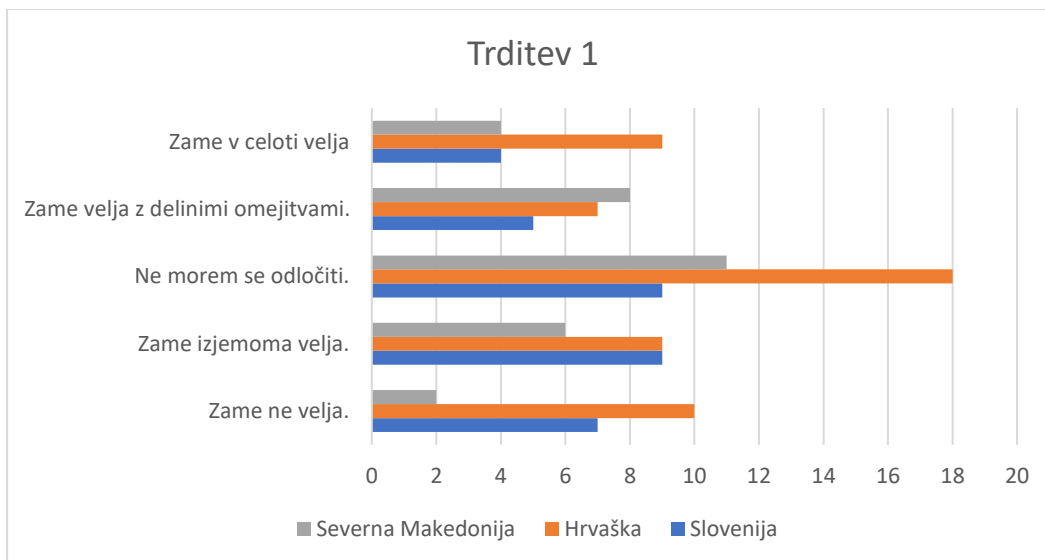

Graf 21: Lestvica strinjanja s trditvijo Preko URL naslova spletne strani znam prepoznati, ali je vir zame relevanten.

Naslednji sklop trditev se je nanašal na splošno počutje anketirancev ob uporabi interneta, saj mnogi še danes, predvsem starejši, internet uporabljajo z velikimi zadržki. Menijo lahko, da bi lahko prišlo do kraje identitete, zlorabe bančne kartice, zlorabe bančnega računa ali da bi si prenesli vsebine, ki bi škodovale njihovemu računalniku. Sklop vprašanj se je nanašal na **Navedene trditve, ki vas sprašujejo o vašem počutju pri uporabi interneta. Prosim, da pri vsaki trditvi obkrožite ustrezno vrednost v tabeli.**

Trditev 1: Strah me je, da bi zaradi moje uporabe družbenih omrežij (Facebook, Instagram, Twitter) prišlo do kraje moje identitete.

Zanimivo je, da se ponovno največ respondentov ne more odločiti, ali trditev zanje velja. Tako je 9 anketirancev v Sloveniji, 18 na Hrvaškem in 11 v Makedoniji odgovorilo, da se ne morejo odločiti, ali trditev zanje velja ali ne, kar pomeni, da jih je kljub temu, da družbena omrežja uporabljajo, v seštevku z odgovori, da trditev zanje drži oz. drži z delnimi omejitvami, strah, da bo prišlo do kraje njihove identitete. Tako se s trditvijo strinja oz. strinja z delnimi omejitvami ali se ne more odločiti, ali trditev zanje velja ali ne, 53% anketirancev iz Slovenije, 64,2% anketirancev iz Hrvaške in kar 69,6% anketirancev iz Severne Makedonije. Iz slednjega lahko sklepamo, da slovenski anketiranci občutijo najmanj strahu, da bi jim kdo ukradel identiteto zaradi uporabe družbenih medijev.

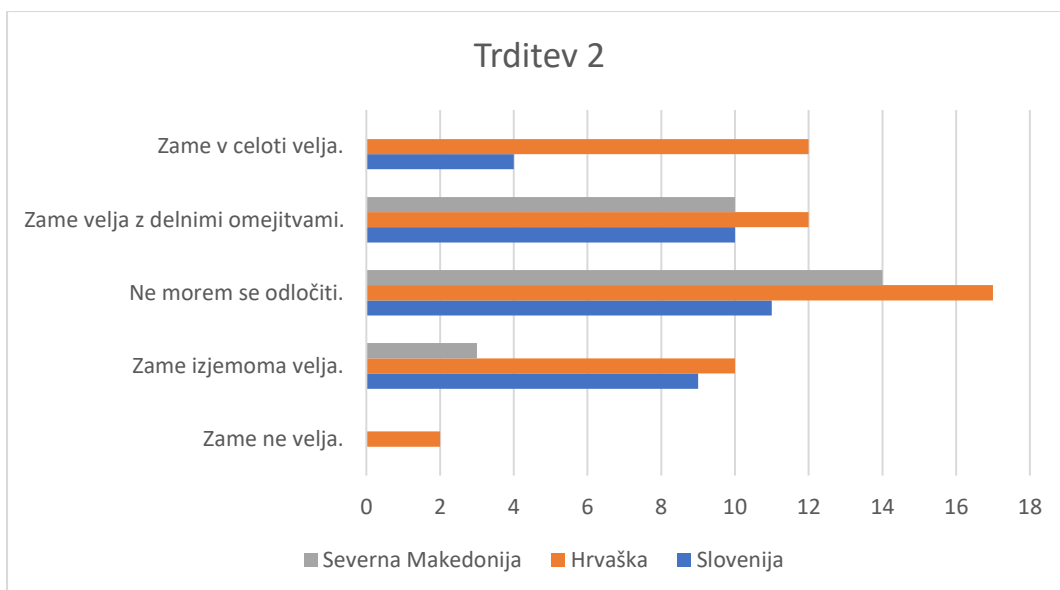

Graf 22: Lestvica strinjanja s trditvijo Strah me je, da bi zaradi moje uporabe družbenih medijev prišlo do kraje moje identitete.

Trditev 2: Strah me je, da bi pri prenosu internetnih vsebin lahko prenesel vsebine, ki bodo škodovale mojemu računalniku.

Splošno dejstvo je, da z nepremišljenim prenašanjem vsebin iz interneta na računalnik in seveda brez ustrezne zaščite, lahko prenesemo tudi vsebine, ki računalniku škodijo oz. lahko uničijo podatke, ki jim imamo shranjene na računalniku. Slovenski anketiranci so glede prenašanja vsebin najbolj samozavestni, saj se v najmanjšem odstotku bojijo, da bi s svetovnega spleta prenesli vsebine, ki bi škodile njihovem računalniku, kar najverjetneje pomeni, da imajo računalniki ustrezno zaščito. Ponovno smo presenečeni, da je največ respondentov odgovorilo, da se ne more odločiti, če trditev zanje velja ali ne, in sicer 32,4% v Sloveniji, 32,1% na Hrvaškem in 42,4% v Severni Makedoniji. V Severni Makedoniji in v Sloveniji se noben od respondentov ni odločil za odgovor, da zanj trditev ne velja, na Hrvaškem pa le 2.

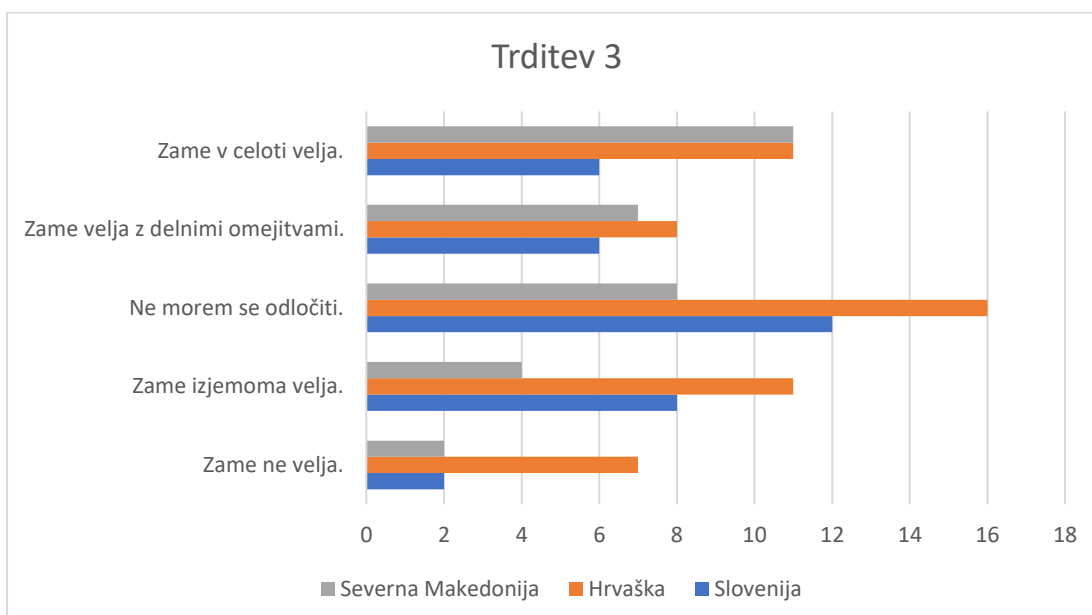
Ponovno le 1 respondent iz Severne Makedonije ni odgovoril na vprašanja.

Graf 23: Lestvica strinjanja s trditvijo Strah me je, da bi pri prenosu internetnih vsebin lahko prenesel vsebine, ki bodo škodovale mojemu računalniku.

Trditev 3: Počutim se nelagodno, ko prejmem e-mail od neznane osebe.

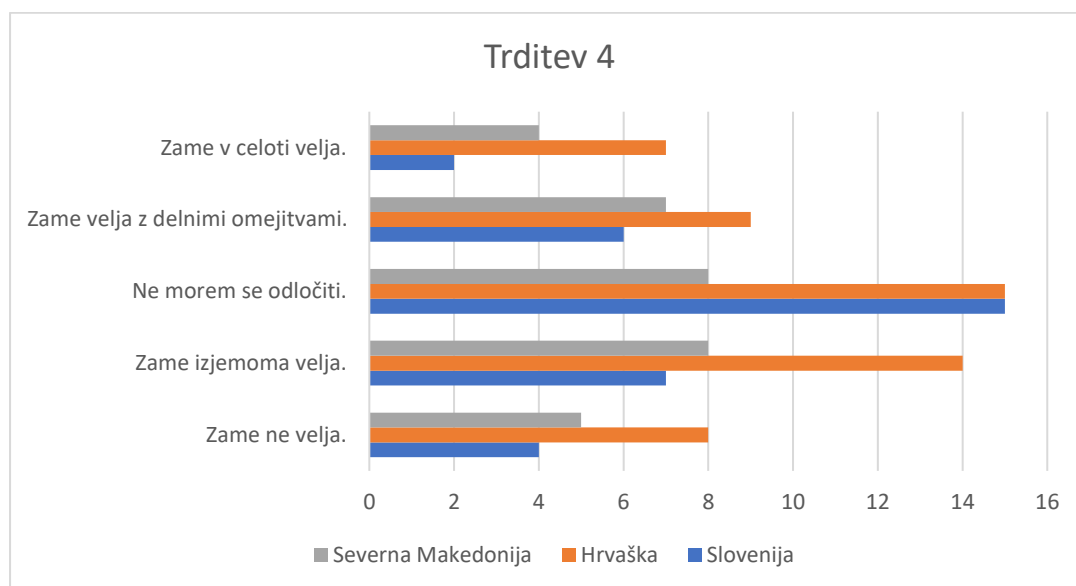
Danes, ko tudi večina uradne in poluradne korespondence poteka preko e-mailov, zasebna pa predvsem preko različnih aplikacij in SMS sporočil, je zanimivo, da se še vedno veliko naših respondentov počuti nelagodno, ko prejmejo mail od neznane osebe. Kar za 35,2% anketirancev v Sloveniji, 35,9% anketirancev na Hrvaškem in 54,5% anketirancev v Severni Makedoniji trditev namreč v celoti ali z delnimi omejitvami velja. Ponovno se največ anketirancev iz Hrvaške in Slovenije ne more odločiti, ali trditev zanje velja ali ne. Po podatkih sodeč se najmanj nelagodno, ko prejmejo e-mail neznane osebe počutijo Slovenci, najbolj nelagodno pa respondenti iz Severne Makedonije. Zanimivo bi bilo raziskati, ali jim nelagodje povzroča sam prejem e-maila neznane osebe ali pa vsebina e-maila.

Graf 23: Lestvica strinjanja s trditvijo Počutim se nelagodno, ko prejmem e-mail od neznane osebe.

Trditev 4: Strah me je, da bo zaradi moje uporabe interneta prišlo do vdora v mojo zasebnost.

V sodobnem času se vedno bolj bojimo vdora v našo zasebnost, predvsem pa kraje osebnih podatkov, fotografij idr. vsebin, ki so namenjene le nam in ne širši javnosti. Ponovno se največ respondentov v Sloveniji ne more odločiti, ali trditev zanje velja ali ne (44,1%), medtem za 41,5% hrvaških anketirancev in 39,4% makedonskih anketirancev trditev sploh ne velja ali izjemoma velja. Odstotek je v Sloveniji nižji, in sicer se je za odgovora odločilo 32,4% anketirancev. V Sloveniji se le 5,9% anketirancev v celoti strinja s trditvijo, kar pomeni, da je strah, da bi prišlo do vdora v njihovo zasebnost, najmanj prisoten.

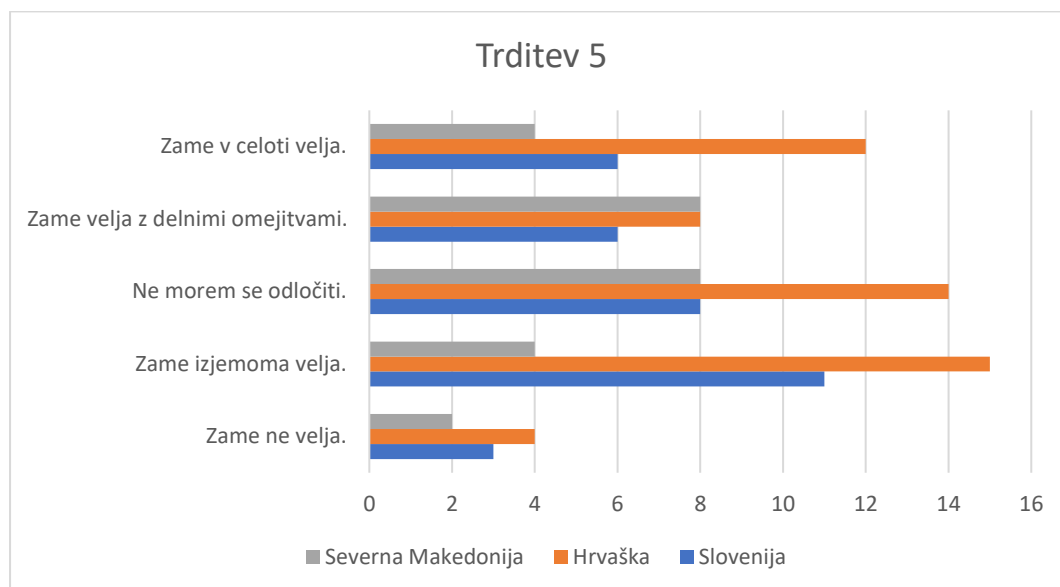
Graf 24: Lestvica strinjanja s trditvijo Strah me je, da bo zaradi moje uporabe interneta prišlo do vdora v mojo zasebnost.

Trditev 5: Bojim se, da bi pri spletnih nakupih prišlo do zlorabe moje bančne kartice.

Spletno nakupovanje je postalo razširjeno in veno več ljudi se odloča, da čas, potreben za nakupovanje, nameni drugim aktivnostim. Glede na hiter tempo življenja in obveznosti, ki jih imamo tako v poklicnem kot zasebnem življenju in so razporejene preko celega dneva, se vedno več ljudi odloča, da nakupovanje opravi preko spleta, navadno v večernih urah, ko trgovine več niso odprte. Zanimivo pa je, da kljub različnim avtentikacijam pri plačevanju, še vedno veliko respondentov iz vseh treh držav meni, da trditev zanje popolnoma ali z delnimi omejitvami drži, kar pomeni, da jih je strah, da ne bo prišlo do zlorabe njihove bančne kartice, če bodo nakupovali preko spleta. Za oba omenjena odgovora se je odločilo 35,2% Slovencev, 37,7%

Hrvatov in 36,3% Makedoncev. Ponovno se veliko respondentov v vseh treh državah ne more odločiti, ali trditev zanje velja ali ne.

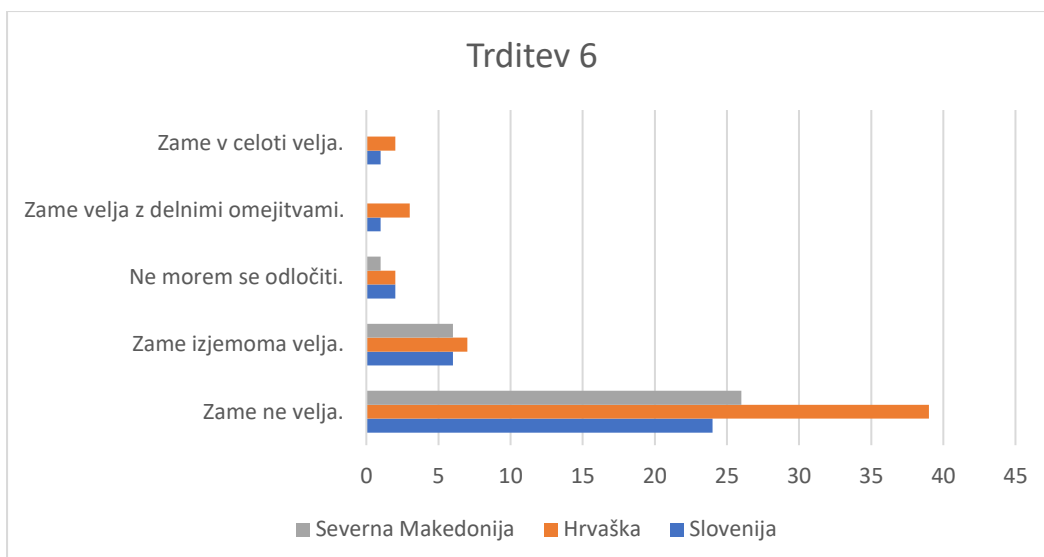
Izkazalo se je, da so Slovenci najbolj samozavestni pri spletnem nakupovanju, saj jih največ meni, da trditev zanje ne drži (41,2%). V Severni Makedoniji in na Hrvaškem je ta odstotek nekoliko nižji.

Graf 25: Lestvica strinjanja s trditvijo Bojim se, da bi pri spletnih nakupih prišlo do zlorabe moje bančne kartice.

Trditev 6: Ne vem, kako se lotiti iskanja informacij na internetu.

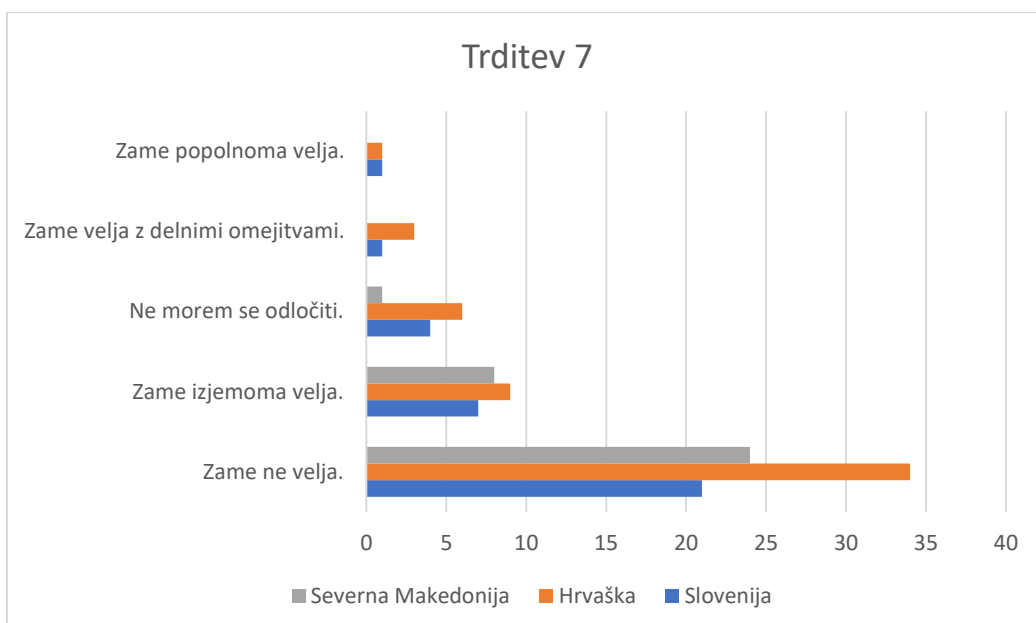
Za veliko večino, več kot $\frac{3}{4}$ respondentov trditev ne velja, in sicer za 70,6% Slovencev, 73,6% Hrvatov in 78,8% Makedoncev. Nobeden od respondentov iz Severne Makedonije ni odgovoril, da trditev zanj v celoti ali z delnimi omejitvami velja, na Hrvaškem je takih respondentov bilo 5, v Sloveniji pa 2. Le 5,9% Slovencev, 3,8% Hrvatov in 3% Makedoncev se ne more odločiti, ali trditev zanje velja ali ne. Ponovno so se pri odgovarjanju na trditev Slovenci izkazali kot najbolj previdni, najbolj samozavestni, da trditev zanje ne velja pa so bili respondenti iz Severne Makedonije.

Graf 26: Lestvica strinjanja s trditvijo Ne vem, kako se lotiti iskanja informacij na internetu.

Trditev 7: Pogosto se počutim izgubljeno med iskanjem informacij na spletu.

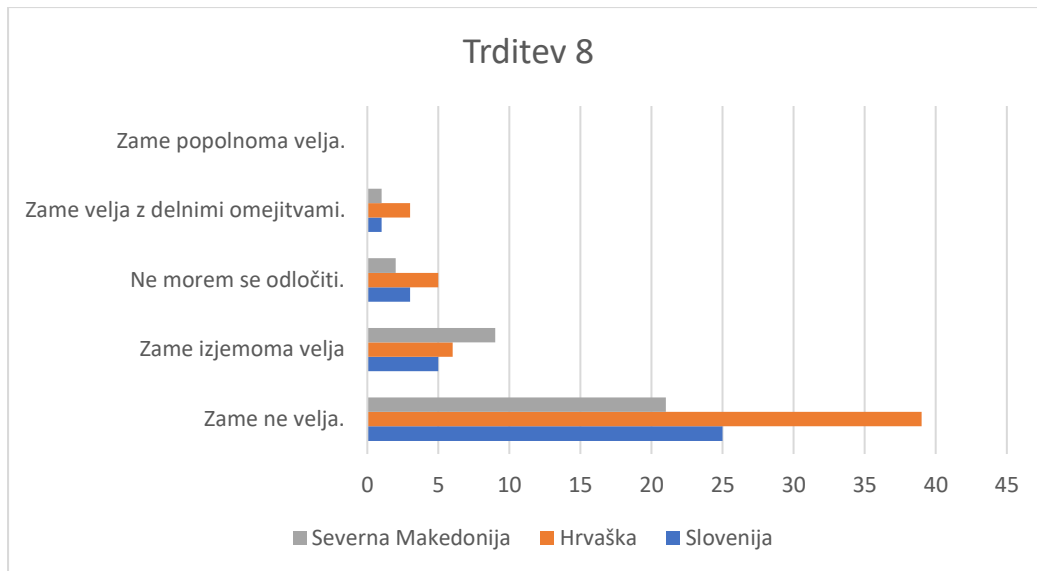
Tudi s to trditvijo se večina respondentov ne strinja, kar pomeni, da suvereno išče informacije, ki jih potrebuje po svetovnem spletu. Trditev ne velja ali izjemoma velja za 82,4% slovenskih, 81,2% hrvaških in kar 96,9% makedonskih anketirancev. Ponovno se nobeden od makedonskih respondentov ni odločil, da trditev zanj v celoti ali z delnimi omejitvami velja, medtem so se za ta odgovora odločili 4 hrvaški in 2 slovenska respondenta.

Graf 27: Lestvica strinjanja s trditvijo Pogosto se počutim izgubljeno med iskanjem informacij na internetu.

Trditev 8: Počutim se nervozno, ko iščem informacije na internetu.

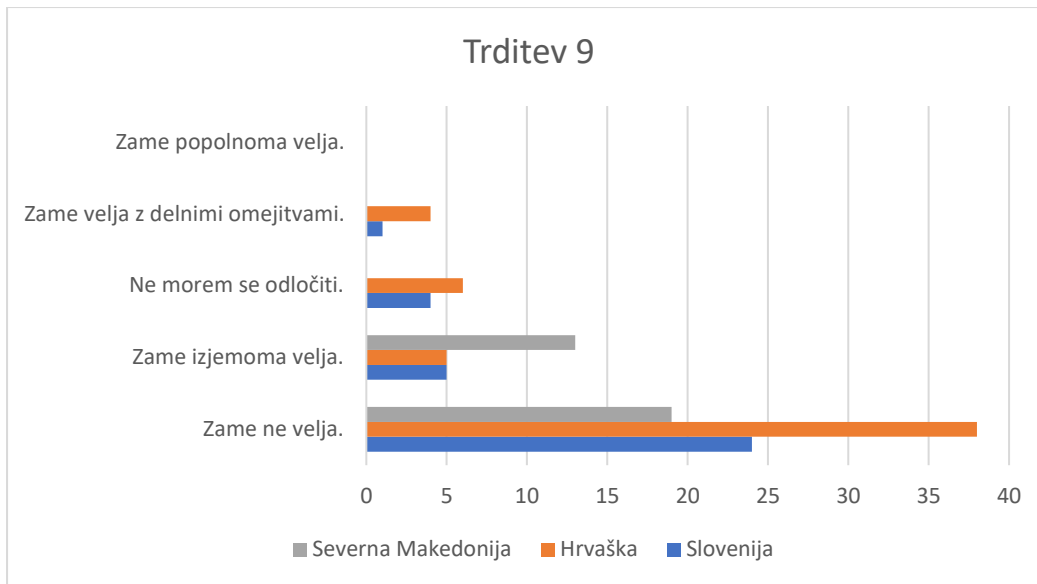
Ponovno se velika večina respondentov s trditvijo ne strinja, kar pomeni, da se večina počuti ob iskanju informacij na internetu lagodno. Trditev ne velja za 73,5% Slovencev, 73,6% Hrvatov in 63,6% Makedoncev. Zanimivo je, da je 27,3% respondentov iz Severne Makedonije odgovorilo, da trditev zanje velja z delnimi omejitvami, kar je zanimivo, saj so se pri predhodnih odgovorih redkeje posluževali tega odgovora. Zanimivo bi bilo izvedeti, zakaj za toliko respondentov trditev izjemoma velja. Za nobenega od respondentov trditev, da se počuti nervozno, ko išče informacije na internetu, ne velja.

Graf 28: Lestvica strinjanja s trditvijo Počutim se nervozno, ko iščem informacije na internetu.

Trditev 9: Ko moram nekaj poiskati na internetu, imam težave s tem, kako in kje začeti.

Za 70,6% slovenskih anketirancev, 71,7% hrvaških in samo 57,6% makedonskih trditev ne velja, vendar je 39,4% makedonskih respondentov odgovorilo, da trditev zanje velja z delnimi omejitvami. Samo makedonski respondenti so izbirali med dvema odgovoroma (1 respondent na trditev ni odgovoril), medtem, ko je 5 slovenskih in 10 hrvaških respondentov odgovorilo na trditev odgovorilo tudi, da se ne more odločiti (4 slovenski in 6 hrvaških anketirancev) in da trditev zanje izjemoma velja (1 slovenski in 4 hrvaški anketiranci).

Graf 29: Lestvica strinjanja s trditvijo Ko moram nekaj poiskati na internetu imam težave s tem, kako in kje začeti.

Naslednji sklop vprašanj, ki smo jih postavili anketirancem, se je nanašal na demografske podatke.

Na anketni vprašalnik je odgovarjalo 9 moških in 25 žensk iz Slovenije, 16 moških in 37 žensk iz Hrvaške ter 12 moških in 21 ženski iz Severne Makedonije. Tako je skupaj na anketni vprašalnik odgovorilo 37 moških in 83 žensk. Glede na dejstvo, da je učiteljski poklic feminiziran, je delitev anketirancev po spolu popolnoma pričakujoča.

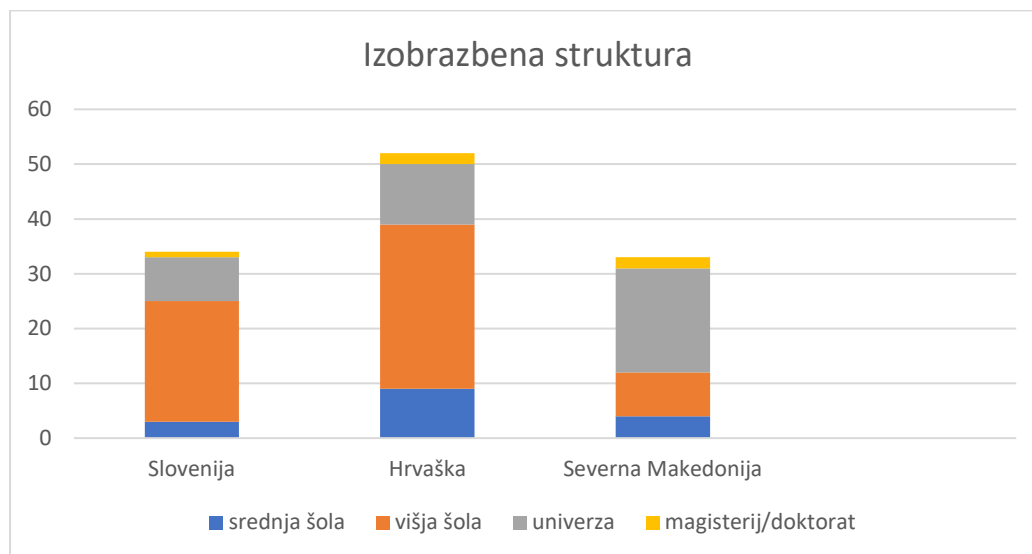

Graf 30: Struktura anketirancev po spolu.

Samo 16 respondentom od 120 je romščina materni jezik.

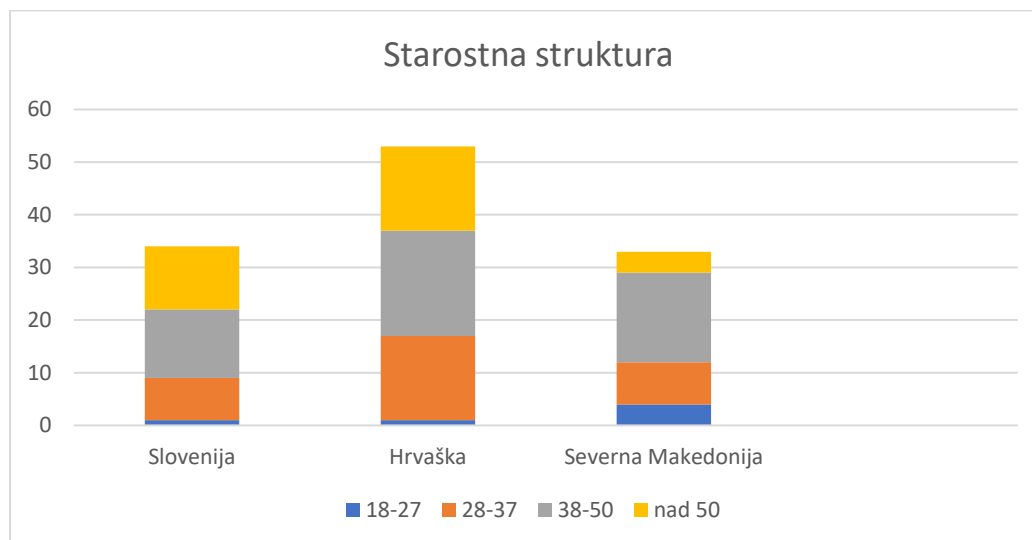
Naslednje vprašanje se je nanašalo na stopnjo izobrazbe: **Kakšna je stopnja vaše izobrazbe?**

V Sloveniji imajo 3 respondenti srednješolsko, 22 respondentov višješolsko, 8 respondentov univerzitetno izobrazbo in 1 respondent magisterij oz. doktorat. Na Hrvaškem ima 9 respondentov srednješolsko, 30 višješolsko, 11 univerzitetno izobrazbo, 2 respondenta pa magisterij oz. doktorat. V Severni Makedoniji pa 4 respondenti srednješolsko izobrazbo, 8 višješolsko, 19 univerzitetno izobrazbo, 2 respondenta pa magisterij oz. doktorat.

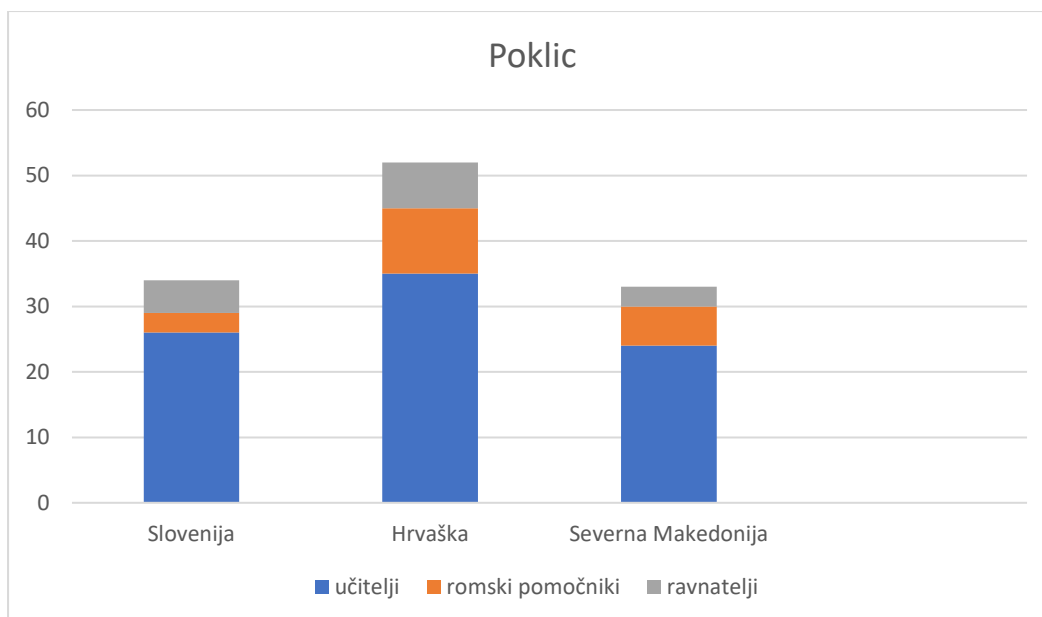
Graf 31: Izobrazbena struktura respondentov.

Starostna struktura respondentov je sicer pestra, največ respondentov v vseh treh državah pa se uvršča v starostno skupino med 38 in 47 let, najmanj respondentov pa je uvrščenih v starostno skupino med 18 in 27 let.

Graf 32: Starostna struktura respondentov.

Na anketne vprašalnike je odgovarjalo 26 učiteljev iz Slovenije, 35 iz Hrvaške in 24 iz Severne Makedonije, 3 romski pomočniki iz Slovenije, 10 iz Hrvaške in 6 iz Makedonije ter 5 ravnateljev iz Slovenije, 7 iz Hrvaške in 3 iz Severne Makedonije.

Graf 33: Delo, ki ga respondenti opravljajo.

Naslednji sklop vprašanj se je nanašal na vključenost in uporabo digitalnih tehnologij pri učnem procesu.

Vprašanje 1: Ali imate v službi dostop do osebnega računalnika/prenosnika?

32 respondentov v Sloveniji, 50 respondentov na Hrvaškem in 32 respondentov v Severni Makedoniji ima dostop do osebnega računalnika oz. prenosnika. 2 respondenta v Sloveniji, 3 na Hrvaškem in 1 v Severni Makedoniji v službi nimajo dostopa do osebnega računalnika ali prenosnika.

Vprašanje 2: Ali imate v službi dostop do tabličnega računalnika?

19 anketirancev iz Slovenije, 27 iz Hrvaške in 14 iz Severne Makedonije ima v službi dostop do tabličnega računalnika, medtem 15 respondentov iz Slovenije, 23 iz Hrvaške in 9 iz Severne Makedonije v službi nima možnosti dostopati do tabličnega računalnika. 3 respondenti s Hrvaške na vprašanje niso odgovorili.

Vprašanje 3: Ali imate v službi dostop do pametnega telefona?

Na vprašanje je pritrdilno odgovorilo 18 Slovencev, 27 Hrvatov in 24 Makedoncev, do pametnega telefona v službi ne more dostopati 16 Slovencev, 23 Hrvatov in 9 Makedoncev, ponovno 3 respondenti s Hrvaške ponovno niso odgovorili.

Vprašanje 4: Ali v službi imate dostop do projektorja?

29 Slovencev, 41 Hrvatov in 23 Makedoncev v službi dostopa do projektorja. Izstopa število respondentov iz Severne Makedonije, ki v službi nima možnost dostopati do projektorja, in sicer 10, kar je skoraj 1/3 respondentov. Ponovno 3 respondenti s Hrvaške na vprašanje niso odgovorili.

Vprašanje 5: Ali v službi dostopate do drugih digitalnih naprav (pametne table, tiskalnikov...)?

Pritrdilno je na odgovor odgovorilo 16 respondentov iz Slovenije, 24 s Hrvaške ter le 8 iz Severne Makedonije, kar pomeni, da je najmanj anketirancem iz Severne Makedonije v službi omogočen dostop do drugih digitalnih naprav.

Vprašanje 6: Ali pri učnem procesu uporabljate osebni računalnik/prenosnik?

Pri učnem procesu uporablja osebni računalnik/prenosnik 31 respondentov iz Slovenije, 47 s Hrvaške in 32 iz Severne Makedonije. Osebnega računalnika/prenosnika pri učnem procesu ne uporabljajo 3 anketiranci iz Slovenije, 3 s Hrvaške in le eden iz Severne Makedonije. 3 respondenti iz Hrvaške na vprašanje niso odgovorili.

Vprašanje 7: Ali pri učnem procesu uporabljate tablični računalnik?

Na vprašanje je pritrdilno odgovorilo 14 respondentov iz Slovenije, 20 s Hrvaške in 11 iz Makedonije. Iz odgovorov je mogoče razbrati, da več kot 60% respondentov v vseh treh državah pri učnem procesu ne uporablja tabličnega računalnika, odstotek pa je najnižji v Sloveniji.

Vprašanje 8: Ali pri učnem procesu uporabljate pametni telefon?

Pametni telefon pri učnem procesu uporablja 10 anketirancev iz Slovenije, 19 s Hrvaške in kar 22 iz Severne Makedonije. Pametnega telefona pri učnem procesu ne uporablja 70,6% Slovencev, 58,5% Hrvatov in le 30,3% Makedoncev.

Vprašanje 9: Ali pri učnem procesu uporabljate projektor?

Na vprašanje je pritrdilno odgovorilo 79,4% slovenskih, 73,6% hrvaških in 66,7% makedonskih respondentov, kar pomeni, da najpogosteje pri učnem procesu projektor uporabljajo respondenti iz Slovenije, najredkeje pa iz Severne Makedonije.

Vprašanje 10: Ali pri učnem procesu uporabljate druga digitalna orodja?

Na vprašanje je pritrdilno odgovorilo 50% slovenskih, 45,3% hrvaških in le 30,3% makedonskih učiteljev in strokovnih delavcev, kar pomeni, da še vedno vsaj 50% (v Sloveniji), večinoma pa je več kot 50% učiteljem in strokovnim delavcem pri pouku onemogočeno uporabljati druga digitalna orodja.

Vprašanje 11: Kako pogosto uporabljate te naprave pri učnem procesu?

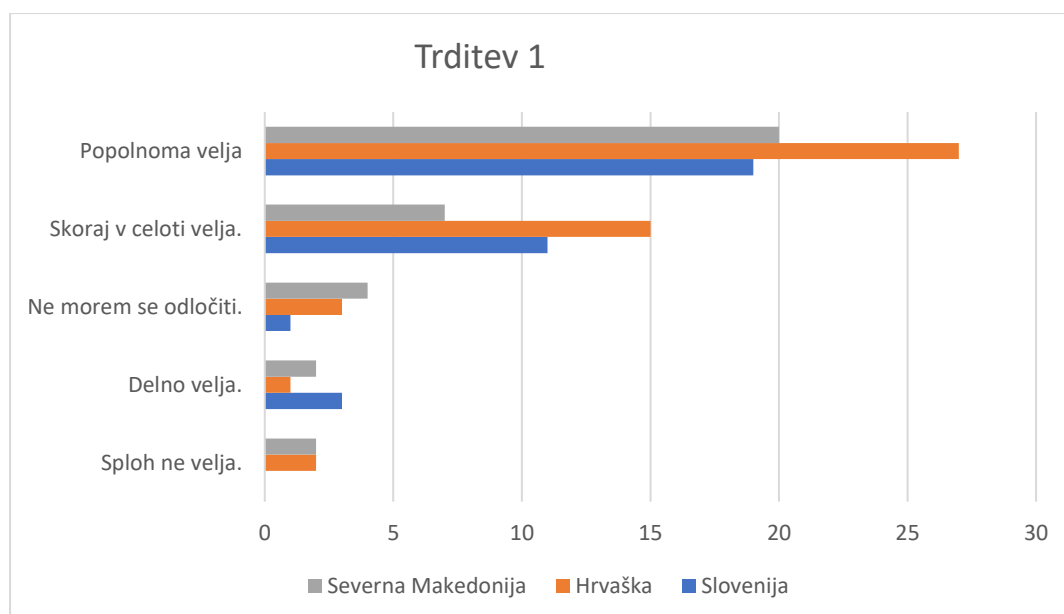
Medtem ko so se slovenski respondenti odločali le med odgovoroma dnevno (30 odgovorov) in tedensko (4 odgovori), je 45 hrvaških respondentov odgovorilo, da digitalne naprave pri pouku uporablja dnevno, 4 so odgovorili, da jih uporabljajo tedensko, eden pa, da digitalne naprave uporablja na mesečni ravni. V Severni Makedoniji digitalne naprave na dnevni ravni pri pouku uporablja le 21 respondentov,

7 jih uporablja slednje na tedenski ravni, 4 pa na mesečni. En respondent iz Severne Makedonije je odgovoril, da digitalnih naprav pri pouku ne uporablja.

Naslednji sklop vprašanj v anketnem vprašalniku za učitelje in strokovne delavce na šolah se je nanašal na vključenost digitalne pismenosti v učni proces. V Sloveniji namreč še vedno razvijanje digitalnih kompetenc ni vključeno med obvezne učne predmete v osnovni šoli, učenci ga lahko izberejo le kot izbirni predmet v 2. in 3. triadi osnovne šole.

Trditev 1: Digitalna pismenost je sestavni del učnih načrtov.

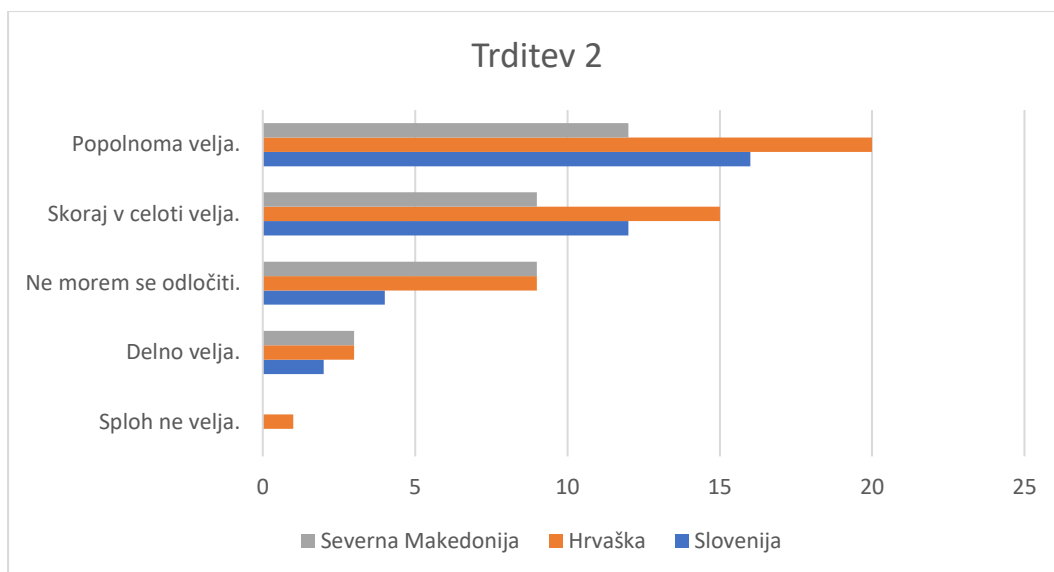
55,9% slovenskih, 50,9% hrvaških in 60,6% makedonskih respondentov se s trditvijo popolnoma strinja, medtem ko se kar 32,4% slovenskih, 28,3% hrvaških in 21,2% makedonskih anketirancev s trditvijo sicer strinja, vendar z zadržkom. Zanimivo je, da se s trditvijo strinja največ makedonskih učiteljev in strokovnih delavcev, pri katerih se je izkazalo, da je uporaba digitalnih naprav pri pouku v bistvu najredkejša. 5 respondentov s Hrvaške na vprašanje ni odgovorilo.

Graf 34: Lestvica strinjanja s trditvijo Digitalna pismenost je sestavni del učnih načrtov.

Trditev 2: Učni načrti spodbujajo učitelje, da pri svojem izobraževanju dodajajo elemente, ki razvijajo digitalne spretnosti.

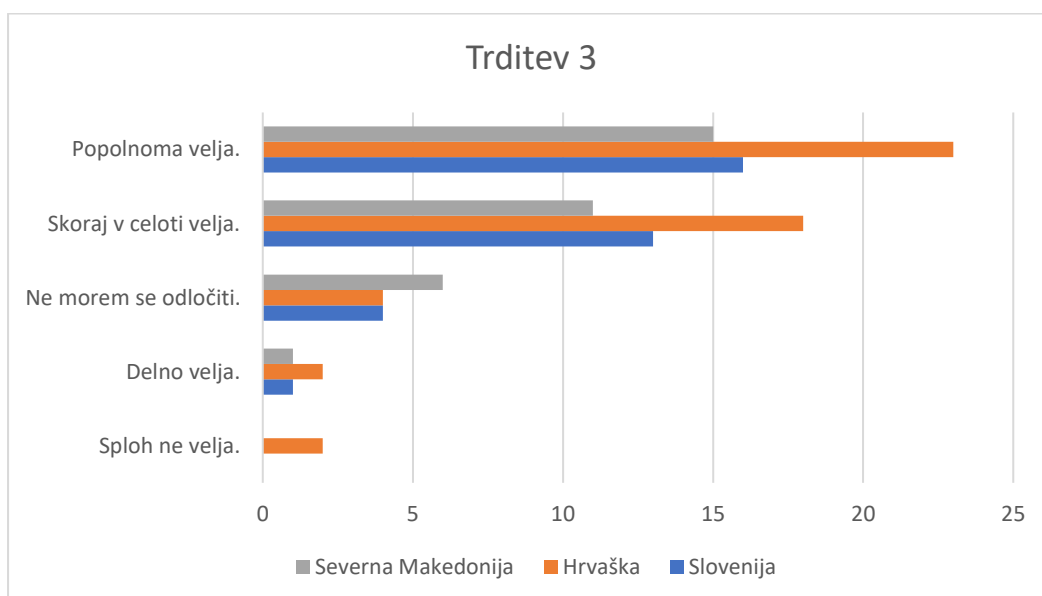
Med slovenskimi respondenti se s trditvijo popolnoma strinja 47,1% respondentov, skoraj v celoti pa 35,3%, na Hrvaškem je 37,7% respondentov odgovorilo, da se s trditvijo popolnoma strinja, skoraj v celoti pa 28,3%. V Severni Makedoniji se s trditvijo popolnoma strinja samo 36,4% anketirancev, skoraj v celoti pa 27,3%. Največ respondentov, ki se glede veljavnosti trditve ne more odločiti, prihaja iz Severne Makedonije.

Graf 35: Lestvica strinjanja s trditvijo Učni načrti spodbujajo učitelje, da pri svojem izobraževanju dodajajo elemente, ki razvijajo digitalne spretnosti.

Trditev 3: Imam možnost nadgrajevanja svoje digitalne pismenosti.

S trditvijo se popolnoma strinja 47,1% slovenskih respondentov, 43,4% hrvaških respondentov in 45,5% makedonskih respondentov. Samo na Hrvaškem je 1 respondent odgovoril, da trditev sploh ne velja, prav tako 5 hrvaških anketirancev na trditev ni odgovorilo. Kljub temu, da večina respondentov iz vseh treh držav meni, da trditev popolnoma oziroma skoraj v celoti velja, v Severni Makedoniji in na Hrvaškem nad 70%, v Sloveniji pa nad 80%, bi moralo nadgrajevanje digitalne pismenosti biti omogočeno vsem učiteljem.

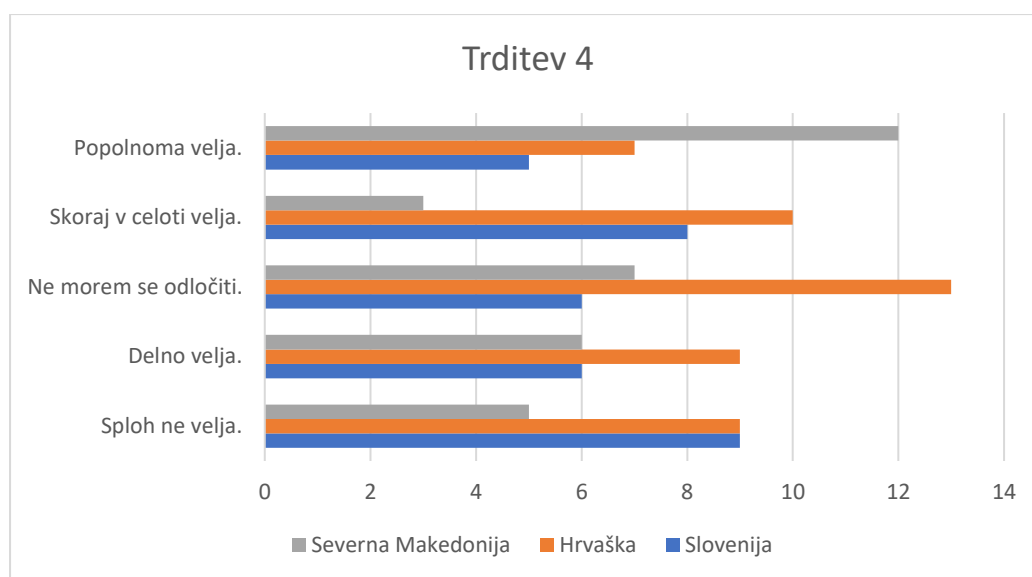

Graf 36: Lestvica strinjanja s trditvijo Imam možnost nadgrajevanja svoje digitalne pismenosti.

Trditev 4: Naša institucija ima mehanizme, ki preverjajo digitalno pismenost učiteljev.

Medtem ko se v Sloveniji s trditvijo popolnoma ali skoraj v celoti strinja le 38,2% respondentov in na Hrvaškem 32,1% respondentov, se v Severni Makedoniji s trditvijo popolnoma ali skoraj v celoti strinja kar 46,5% respondentov, kar je glede na predhodne odgovore makedonskih respondentov (glede opremljenosti šol in možnosti nadgrajevanja veščin digitalne pismenosti) dokaj presenetljivo. Zanimivo bi bilo preučiti, s katerimi mehanizmi šole preverjajo digitalno pismenost učiteljev.

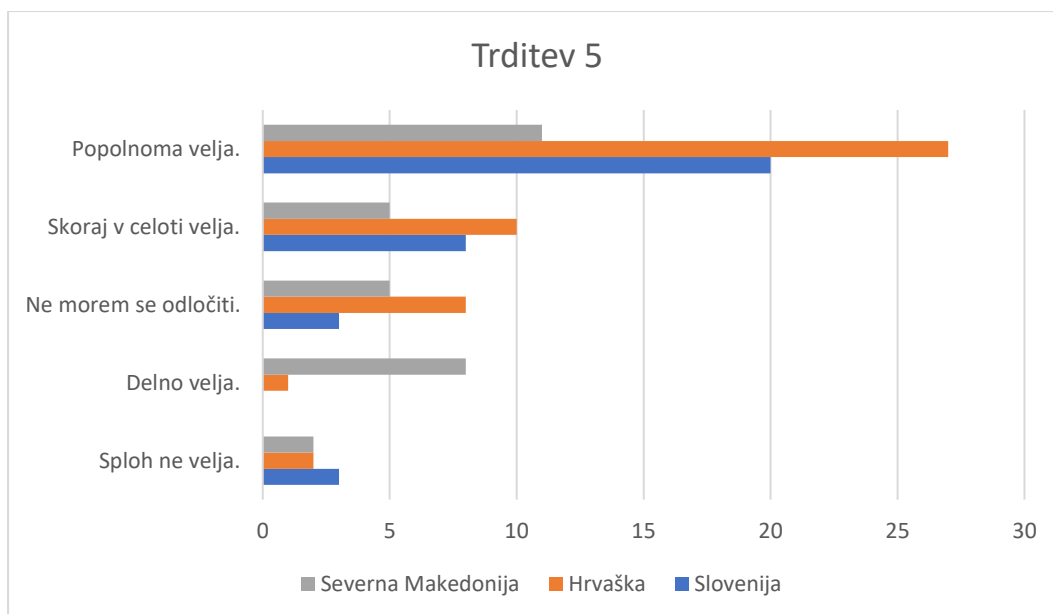
Kar 26,5% slovenskih respondentov meni, da trditev za njihovo šolo sploh ne velja.

Graf 36: Lestvica strinjanja s trditvijo Naša institucija ima mehanizme, ki preverjajo digitalno pismenost učiteljev.

Trditev 5: Naša institucija ima osebje, ki skrbi za podporo učiteljem pri vprašanih digitalne pismenosti in digitalnih spretnosti.

S trditvijo se popolnoma ali skoraj v celoti strinja 82,3% slovenskih, 69,8% hrvaških in le 48,5% makedonskih respondentov. Medtem ko se 3 slovenski in 3 hrvaški respondenti s trditvijo ne strinjajo oz. menijo, da trditev zanje le delno velja, je odgovora sploh ne velja oz. delno velja označilo kar 12 makedonskih respondentov, kar znaša 36,3%.

Graf 37: Lestvica strinjanja s trditvijo Naša institucija ima osebje, ki skrbi za podporo učiteljem pri vprašanih digitalne pismenosti in digitalnih spretnosti.

V naslednjem sklopu vprašanj smo anketirance spraševali o pomembnosti elementov digitalne pismenosti in digitalnih spretnosti. Slednje smo strnili v 3 trditve, anketiranci pa so odgovore izbirali na 5 stopenjski lestvici.

Trditev 1: Pomembna je jasna opredelitev, kaj je digitalna pismenost in kaj so digitalne spretnosti.

Trditev je kot zelo pomembno ali pomembno označilo 64,8% slovenskih respondentov, 23,5% pa se jih ne more odločiti, ali je zanje pomembna jasna opredelitev med digitalno pismenostjo in digitalnimi spretnostmi. Na Hrvaškem je trditev 54,7% respondentov označilo kot zelo pomembno ali pomembno, 26,4% respondentov pa se ne more odločiti, ali je trditev zanje pomembna ali ne. V Severni Makedoniji je trditev kot zelo pomembno ali pomembno označilo 69,7% respondentov, 24,2% pa se jih ne more odločiti, ali je zanje pomembna jasna opredelitev med pojmom digitalna pismenost in digitalne spretnosti.

Trditev 2: Pomembno je posebno usposabljanje učiteljev in drugih strokovnih delavcev, kjer bi se naučili, kako je najboljše poučevati digitalne spretnosti.

Ta trditev je izjemno pomembna ali pomembna za 76,5% slovenskih respondentov, 62,3% hrvaških respondentov in 72,8% makedonskih respondentov. V Sloveniji se 23,5% respondentov ne more odločiti, ali je potrebno posebno usposabljanje učiteljev in drugih strokovnih delavcev, da bi se naučili, kako kar najboljše poučevati digitalne spretnosti. Takih anketirancev je na Hrvaškem 28,3%, v Severni Makedoniji pa 18,2%. Le v Severni Makedoniji se 9,1% anketirancev s trditvijo ne strinja, torej menijo, da učitelji in drugi strokovni delavci ne potrebujejo dodatnega usposabljanja za poučevanje digitalnih spretnosti.

Trditev 3: Digitalna pismenost mora biti sestavni del učnih načrtov.

Trditev je zelo pomembna ali pomembna za 85,3% slovenskih, 69,8% hrvaških in 87,8% makedonskih respondentov. Med hrvaškimi respondenti je največ takšnih, ki se ne morejo odločiti, ali naj bi digitalna pismenost bila sestavni del učnih načrtov ali ne (20,8%).

Naslednji sklop trditev v anketnem vprašalniku se je nanašal na uporabno digitalnih orodij pri pouku in na veščine uporabe digitalnih orodij med učitelji.

Trditev 1: Menim, da je pomembno, da se učitelj nauči uporabljati računalnik.

Kar 94,1% slovenskih ter le 81,1% hrvaških in 81,8% makedonskih respondentov se s trditvijo popolnoma strinja. En hrvaški anketiranec se s trditvijo, da je pomembno, da se učitelj nauči uporabljati računalnik, ne strinja.

Trditev 2: Menim, da je pomembno, da pri učnem procesu uporabljamo več digitalnih orodij.

Ta trditev je zelo pomembna za 76,5% slovenskih, 66% hrvaških in 72,7% makedonskih respondentov. Ali je pri učnem procesu potrebno uporabljati več digitalnih orodij se ne more odločiti 11,8% slovenskih, 9,4% hrvaških in 6,1% makedonskih anketirancev. Le en respondent iz Hrvaške meni, da pri učnem procesu ni potrebno uporabljati različnih digitalnih orodij. Ostali respondenti v vseh treh državah so trditev označili za pomembno.

Trditev 3: Menim, da bi se moje poučevanje izboljšalo z uporabo računalnika in drugih digitalnih orodij.

S trditvijo se strinja 76,5% slovenskih, 64,1% hrvaških in 87,9% makedonskih anketirancev. 17,6% respondentov iz Slovenije, 20,8% anketirancev s Hrvaške in 12,1% respondentov iz Severne Makedonije se ne more odločiti, ali bi se njihovo poučevanje izboljšalo z uporabo računalnika in drugih digitalnih orodij. Le 5,8% anketirancev iz Slovenije in 5,7% anketirancev s Hrvaške meni, da se njihovo poučevanje z uporabo IKT ne bi izboljšalo. S to trditvijo se ne strinja nobeden od respondentov iz Severne Makedonije.

Trditev 4: Menim, da lahko uporaba računalnikov številne vsebine učencem naredi bolj zanimive.

S trditvijo se strinja 85,3% respondentov iz Slovenije, le 73,6% respondentov iz Hrvaške in kar 100% respondentov iz Severne Makedonije. S trditvijo se ne strinja le 2% respondentov iz Hrvaške, ostali respondenti iz vseh treh držav se ne morejo odločiti ali se s trditvijo strinjajo ali ne.

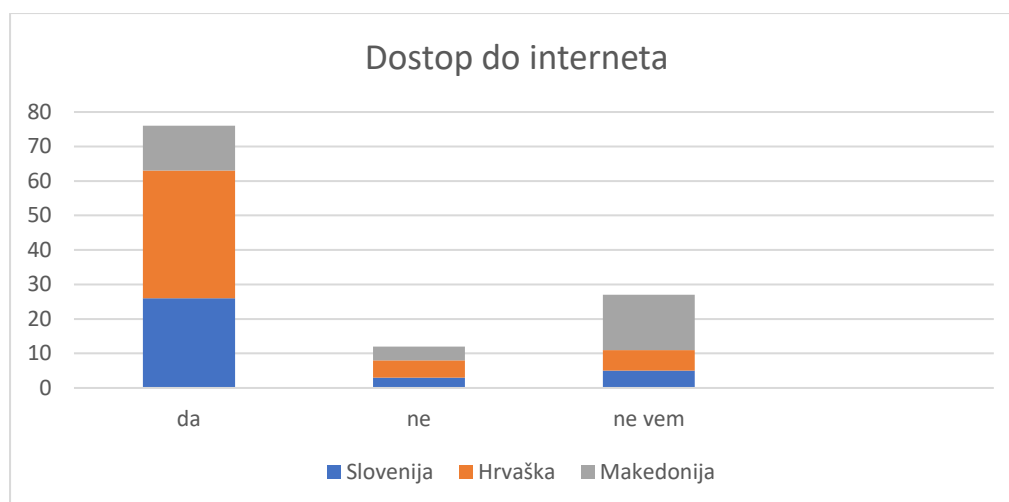
Pri vprašanju **Kaj bi po vašem mnenju prispevalo k razširjanju uporabe digitalnih orodij pri učnem procesu?** so anketiranci lahko izbirali med 3 odgovori, lahko so izbrali tudi več kot enega.

Za odgovor **več praktične uporabe digitalnih orodij** se je odločilo 7 slovenskih respondentov, 11 hrvaških in 4 makedonski repondenti. Odgovor **več usposabljanja za uporabo različne programske opreme** je izbralo 15 Slovencev, 28 Hrvatov in 12 Makedoncev, odgovor **več časa** je izbralo 20 slovenskih, 28 hrvaških in 13 makedonskih respondentov. Iz odgovorov je jasno razvidno, da učiteljem in strokovnim delavcem za širjenje uporabe digitalnih orodij pri učnem procesu primenjuje predvsem čas, sledi pa odgovor, da bi potrebovali več usposabljanja za uporabo različne programske opreme.

Naslednji sklop vprašanj se je nanašal na **dostopnost, digitalno pismenost in digitalne spretnosti romskih učencev**. V njih smo učitelje, romske pomočnike in ravnatelje spraševali o odnosu romskih učencev do digitalne opreme, razvitosti njihovih digitalnih kompetenc ter odnosu do digitalne opreme in digitalne pismenosti.

Vprašanje 1: Ali imajo romski otroci, ki obiskujejo vašo šolo dostop do interneta?

Na odgovor je pritrdilno odgovorilo 26 slovenskih, 37 hrvaških in 13 makedonskih respondentov, kar pomeni, da ima večina romskih otrok dostop do interneta, presenetil pa nas je odgovor ne vem 16 makedonskih anketirancev. Iz tega lahko sklepamo, da ima večina romskih otrok v šoli, ki jo obiskuje dostop do interneta, le v Severni Makedoniji ima dostop do interneta manj kot 50% romskih učencev, vendar je 40% makedonskih učiteljev in strokovnih delavcev za odgovor izbralo ne vem, kar pomeni, da niso seznanjeni s tem, ali imajo romski otroci v šoli dostop do interneta.

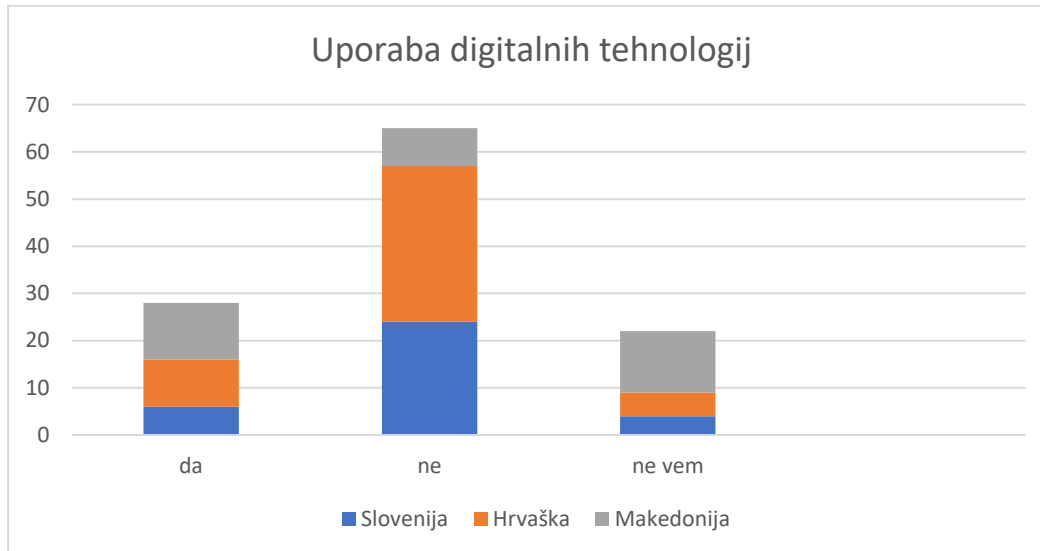

Graf 38: Dostop romskih učencev do interneta v šoli.

Vprašanje 2: Ali menite, da imajo romski otroci dovolj znanja (digitalno pismenost in digitalne spretnosti) za uporabo digitalnih tehnologij?

Na to vprašanje je pritrdilno odgovorilo samo 6 slovenskih, 10 hrvaških in kar 12 makedonskih učiteljev in strokovnih delavcev. Večina Slovenskih in Hrvaških respondentov meni, da romski otroci nimajo dovolj znanja za uporabo digitalnih tehnologij, medtem ko pri tem vprašanju odgovor da izbralo 36,4% makedonskih

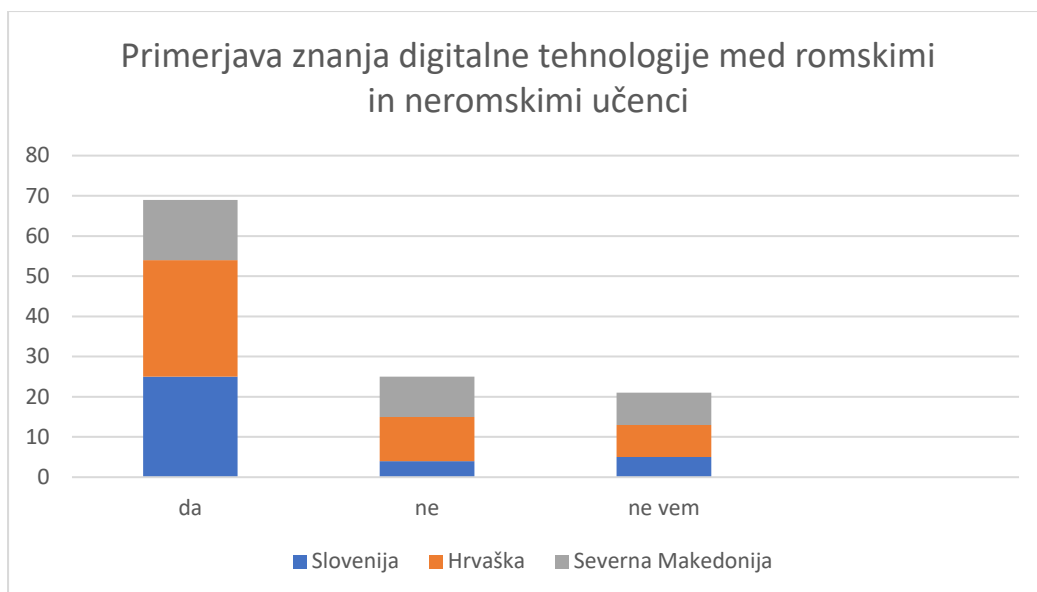
respondentov, ki so najpogosteje, v kar 39,4% ponovno izbrali odgovor ne vem. Odgovori respondentov iz vseh treh držav kažejo, da romski učenci nimajo dovolj znanja, da bi uporabljali digitalne tehnologije in da je pri njih najprej treba poskrbeti za razvoj digitalnih kompetenc.

Graf 39: Znanje romskih učencev za uporabo digitalnih tehnologij.

Vprašanje 3: Ali menite, da imajo drugi (neromski) učenci več znanja za uporabo digitalnih tehnologij?

Vprašanje se je nanašalo na primerjavo znanja za uporabo digitalnih tehnologij med romskimi in neromskimi učenci. Slovenski respondenti so v 73,5% odgovorili, da imajo neromski učenci več znanja za uporabo digitalnih tehnologij, s tem se strinja tudi 47,2% hrvaških in 45,5% makedonskih respondentov. V Sloveniji samo 14,7% učiteljev in strokovnih delavcev ne ve presoditi, ali imajo neromski učenci več znanja za uporabo digitalnih tehnologij, ta odstotek pa se na Hrvaškem (22,6%) in v Makedoniji (24,2%) dvigne. 11,8% slovenskih, 20,8% hrvaških in 30,3% makedonskih respondentov meni, da romski učenci nimajo manj znanja za uporabo digitalnih tehnologij kot njihovi neromski vrstniki. 5 respondentov s Hrvaške ni odgovorilo na vprašanje

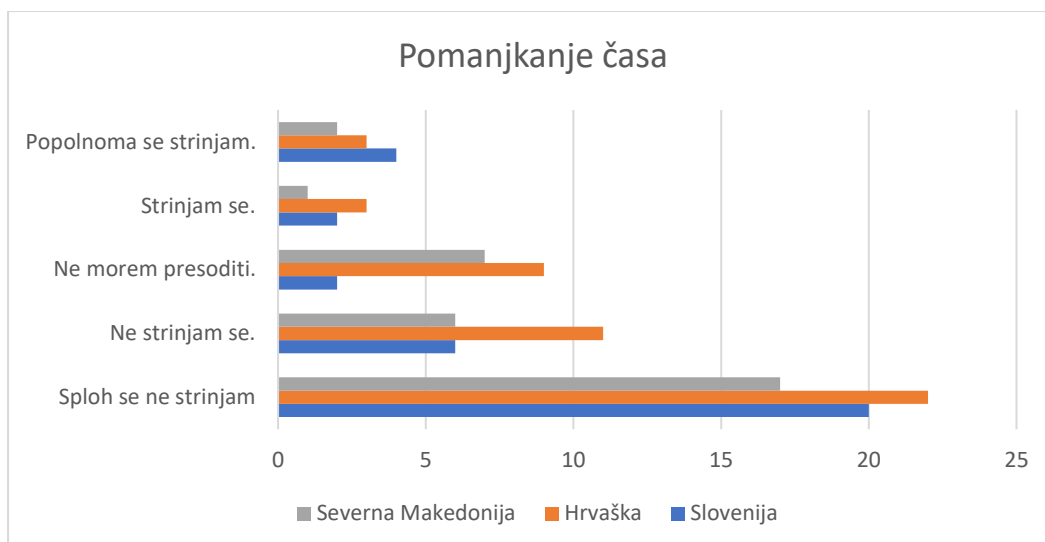

Graf 40: Primerjava količine znanja za uporabo digitalne tehnologije med romskimi in neromskimi učenci.

Naslednji sklop trditev v anketnem vprašalniku se je nanašal na **najpogostejše dejavnike, ki vplivajo na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih**, v katerih smo izpostavili dejavnike, za katere menimo, da ovirajo razvijanje digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti pri romskih učencih. Anketiranci so trditve ocenjevali na 5-stopenjski lestvici, na kateri je ocena 5 pomenila, da se s trditvijo popolnoma strinjajo, ocena 1 pa, da se s trditvijo ne strinjajo.

Trditev 1: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje časa.

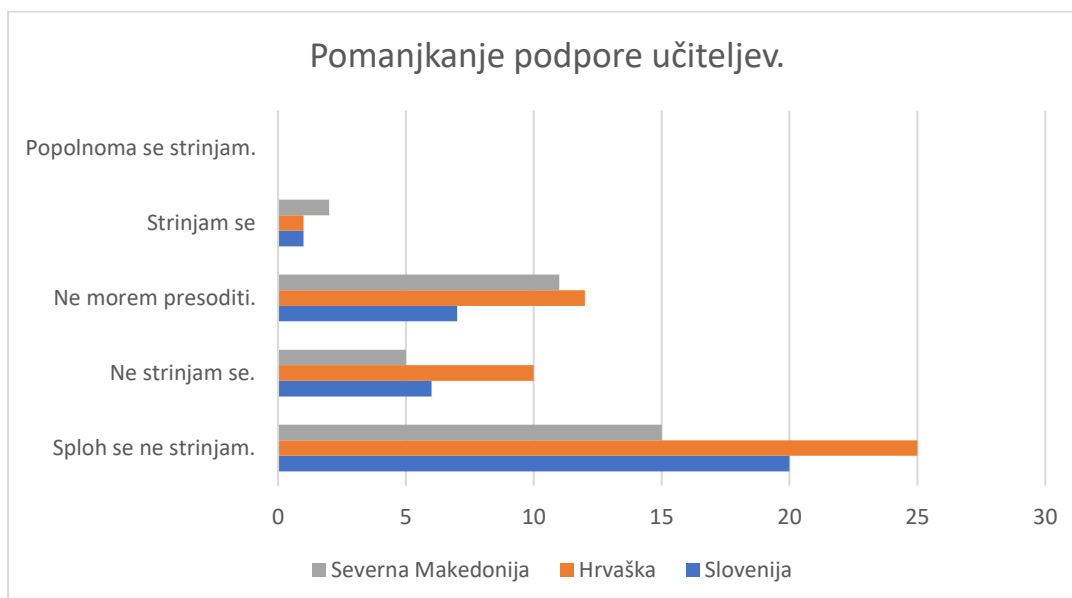
58,8% slovenskih, 41,5% hrvaških in 51,5% makedonskih respondentov se s trditvijo sploh ne strinja, popolnoma pa se z njo strinja 11,4% slovenskih, 5,7% hrvaških in 6,1% makedonskih učiteljev in strokovnih delavcev, iz česar lahko sklepamo, da večina romskih učencev ima dovolj časa, da bi razvila digitalne spretnosti in digitalno pismenost za uporabo digitalnih tehnologij. Tak odgovor smo tudi pričakovali. Vsi respondenti so pri tem odgovoru bili kritični, saj je samo 17,7% slovenskih, 11,4% hrvaških in 9,1% makedonskih respondentov na lestvici oceni 5 ali 4, kar pomeni, da se s trditvijo popolnoma strinjajo ali strinjajo.

Graf 41: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje časa.

Trditev 2: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje podpore učiteljev.

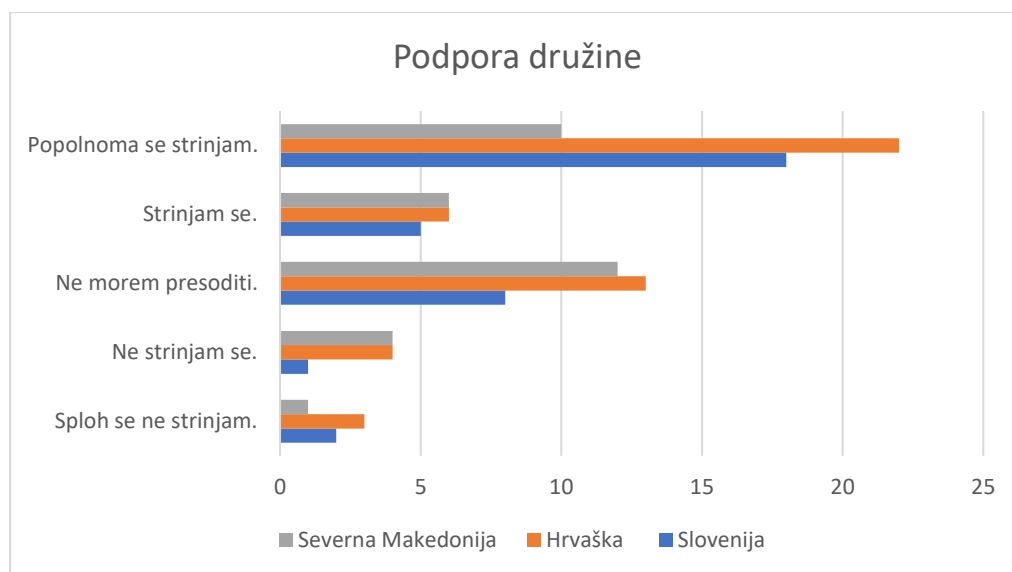
Med slovenskimi respondenti se jih s trditvijo sploh ne strinja oz. se ne strinja 76,2%, med hrvaškimi 66,1% in med makedonskimi 60,7%, kar pomeni, da učitelji in strokovni delavci zaposleni na OŠ, ki so bile vključene v raziskavo meni, da romski otroci imajo dovolj podpore pri uporabi digitalnih tehnologij s strani učiteljev. Niti eden od respondentov se s trditvijo ni popolnoma strinjal, ne glede na državo, v kateri so odgovarjali na anketni vprašalnik.

Graf 42: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje podpore učiteljev.

Trditev 3: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje podpore družine.

S trditvijo se popolnoma strinja ali strinja 67,6% slovenskih, 52,8% hrvaških in 48,5% makedonskih respondentov. V Sloveniji o tem ne more soditi 23,5% anketirancev, na Hrvaškem 24,5% in v Severni Makedoniji 36,4% anketirancev. Le malo je respondentov, ki se s trditvijo ne strinjajo, in sicer v Sloveniji 8,8%, na Hrvaškem 13,2% in v Severni Makedoniji 15,1%. 5 respondentov s Hrvaške na trditev ni odgovorilo. Večina respondentov meni, da romski učenci pri uporabi digitalne tehnologije in razvijanju digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti nimajo podpore družine, kar je značilno tudi za podporo romskih staršev pri drugih šolskih aktivnostih. Kljub temu pa je pri teh odgovorih potrebno upoštevati tudi dejstvo, da večina romskih staršev zaradi temeljne nepismenosti ne more razviti digitalne pismenosti in posledično tudi digitalnih spretnosti, katerih znanje bi jim omogočilo suvereno rabo digitalnih tehnologij, to znanje pa bi lahko prenašali na otroke. Slednje se je pokazalo predvsem v času pandemije Covid-19, ko so se starši že pri najmanjših aktivnostih, ki so bile vezane na uporabo digitalne tehnologije obračali na nas, da pomagamo njihovim otrokom, saj je že preprosta operacija prižiganja osebnega računalnika in vpisovanja v virtualno učilnico presegala njihove zmožnosti, prav tako pa zmožnosti njihovih otrok.

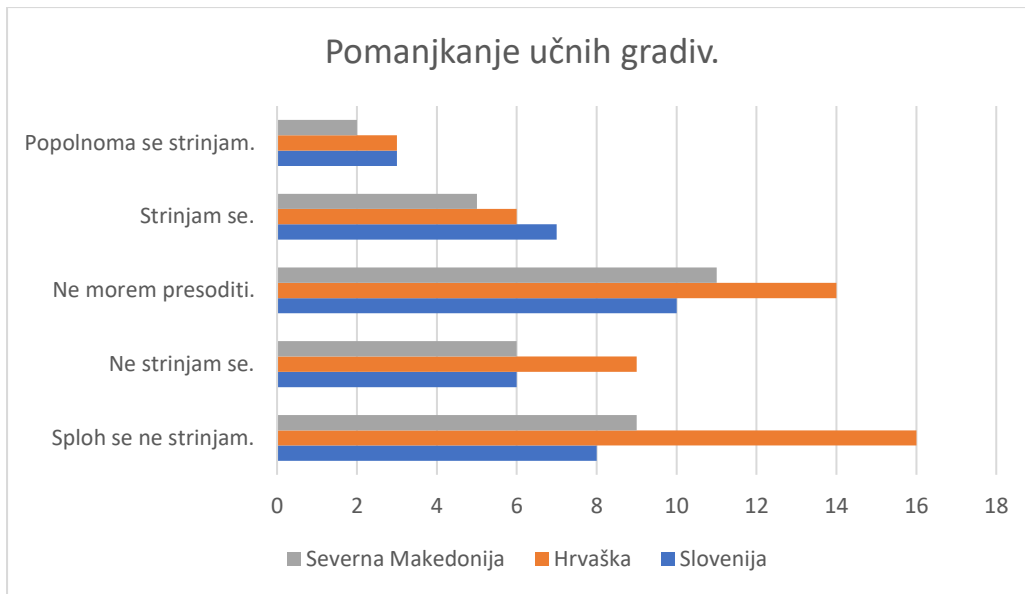

Graf 43: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje podpore družine.

Trditev 4: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje učnih gradiv.

S trditvijo se strinja 29,4% slovenskih, 17% hrvaških in 21,3% makedonskih respondentov, o tem ne more presojati 29,4% slovenskih, 26,4% hrvaških in 33,3% makedonskih anketirancev. S trditvijo se ne strinja 41,1% slovenskih, 47,2% hrvaških in 43,5% makedonskih respondentov. 5 hrvaških respondentov na trditev ni odgovorilo. Učitelji in strokovni delavci v vseh treh državah v več kot 40% menijo, da

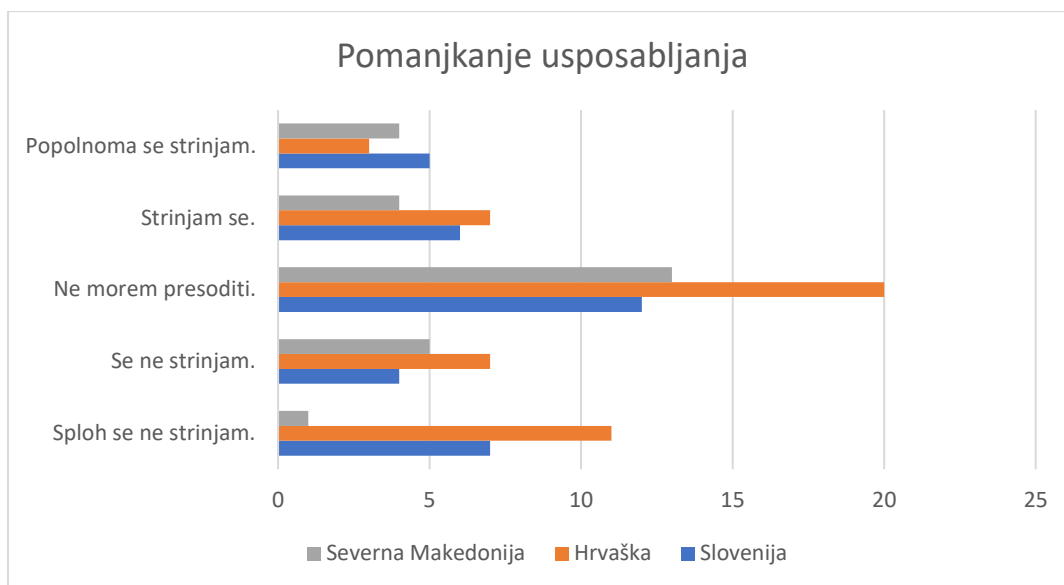
je na voljo dovolj učnih gradiv, s katerimi bi si romski učenci pridobili znanje digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti, da bi uporabljali digitalne tehnologije, vendar je odgovor kontradiktoren z našimi izkušnjami tekom pandemije Covid-19, ko večina romskih otrok, ki je morala sodelovati pri pouku na daljavo ni vedela niti prižgati osebnega računalnika, kar pomeni, da kljub temu, da učna gradiva obstajajo, pri pouku niso uporabljena ali pa jih romski učenci ne razumejo oz. zaradi nizke razvitosti digitalne pismenosti in digitalnih spretnosti ne znajo uporabljati digitalne tehnologije, če jim je le-ta na voljo.

Graf 43: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje učnih gradiv.

Trditev 5: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje usposabljanja.

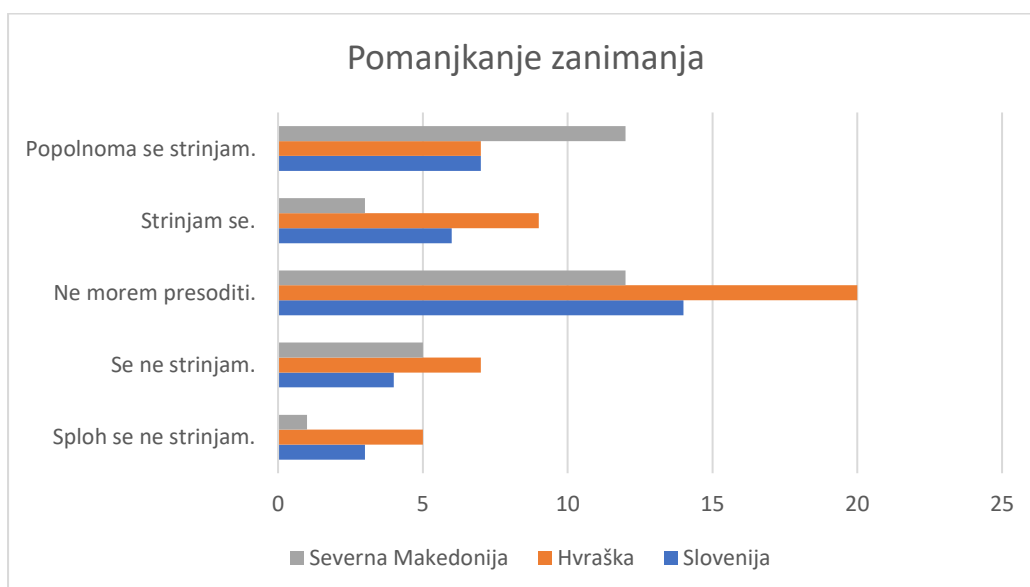
S trditvijo, da na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje usposabljanja se strinja 32,3% slovenskih, 18,7% hrvaških in 24,2% makedonskih respondentov. O tem, ali na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje usposabljanja ne more soditi kar 35,3% slovenskih, 37,7% hrvaških in 39,4% makedonskih anketirancev. Iz odgovorov bi lahko sklepali, da večina respondentov ne ve presoditi, ali je usposabljanja za uporabo digitalnih tehnologij v šolah dovolj ali ne.

Graf 44: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje usposabljanja.

Trditev 6: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje zanimanja.

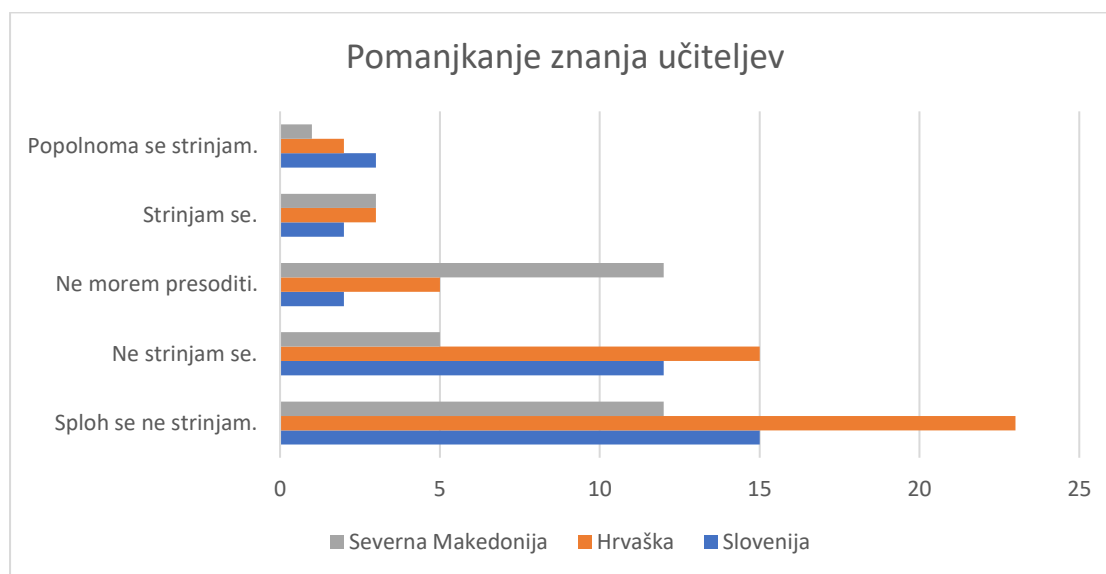
S to trditvijo se strinja 38,2% slovenskih, 30,2% hrvaških in 45,5% makedonskih respondentov – ocena 5 ali 4. Tudi pri tej trditvi smo naleteli na največ odgovorov, da anketiranci o tem ne morejo presojudati, in sicer se je za ta odgovor odločilo 41,2% slovenskih, 37,7% hrvaških in 36,4% makedonskih respondentov. Iz navedenega lahko sklepamo, da vsak 35% učiteljev in strokovnih delavcev na osnovnih šolah ne zna presoditi, ali romski učenci izkazujejo zanimanje za uporabo digitalnih tehnologij.

Graf 45: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje zanimanja.

Trditev 7: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje znanja učiteljev.

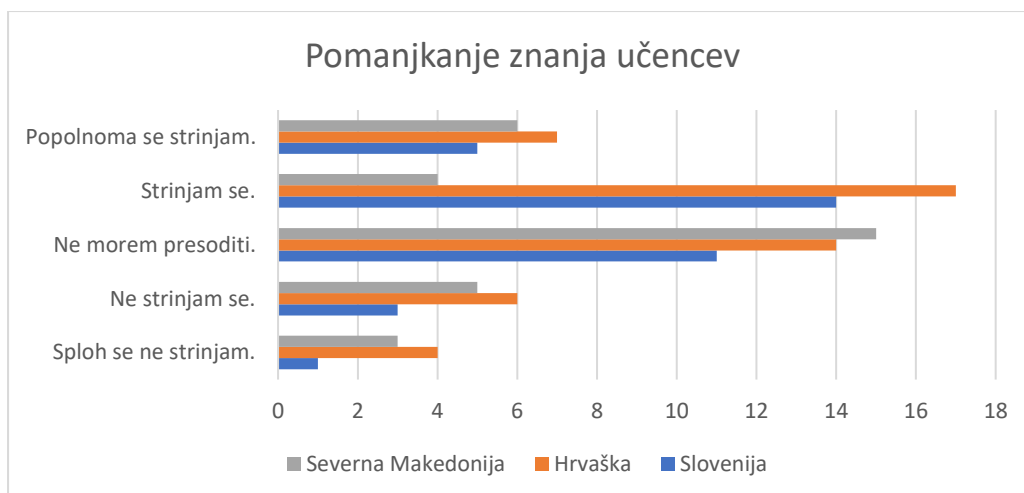
S tem odgovorom se popolnoma strinja 8,8% slovenskih, 3,8% hrvaških in 3% makedonskih respondentov. Respondenti menijo, da imajo učitelji dovolj znanja, saj je odgovora sploh se ne strinjam in ne strinjam se označilo 79,4% slovenskih, 71,7% hrvaških in le 51,6% makedonskih respondentov. Zanimivo je, da so prav makedonski respondenti bili najbolj suvereni pri ocenjevanju znanja digitalne pismenosti in digitalnih spretnosti, najmanj suvereni pa so bili slovenski anketiranci.

Graf 46: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje znanja učiteljev.

Trditev 8: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje znanja učencev.

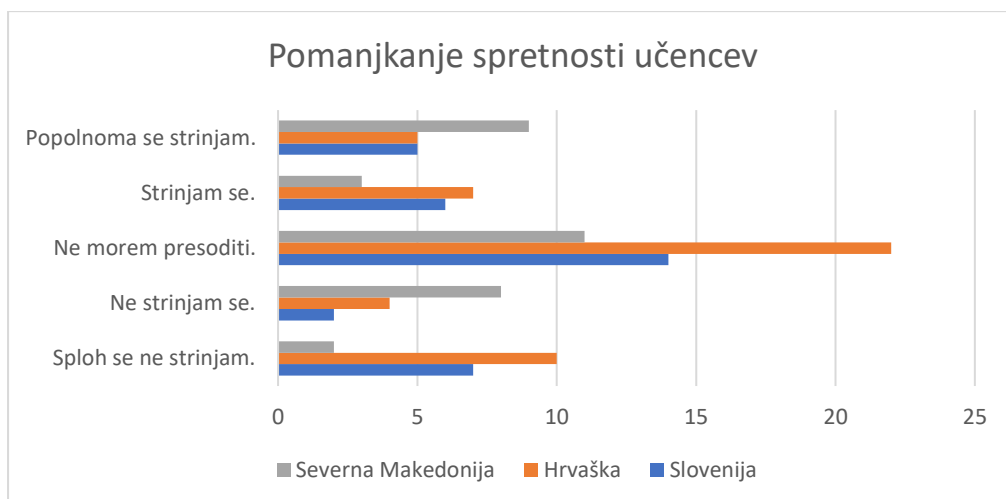
55,9% slovenskih respondentov je ocenilo, da na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje znanja učencev, kar 32,8% anketirancev pa meni, da o tem ne more presoditi. Na Hrvaškem se s trditvijo strinja 45,3% respondentov, 26,4% pa jih meni, da o tem ne morejo presojeti. V Severni Makedoniji se je s trditvijo strinjalo 30,3% anketirancev, kar 45,5% pa jih je mnenja, da o tem, ali na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje znanja učencev, ne morejo presojeti. Iz navedenega lahko sklepamo, da v vseh treh državah skoraj 1/3 učiteljev in strokovnih delavcev ne ve presoditi, ali imajo romski učenci dovolj znanja, da bi uporabljali digitalne tehnologije.

Graf 47: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje znanja učencev.

Trditev 9: Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje spretnosti učencev.

S trditvijo, da na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje spretnosti se strinja ali popolnoma strinja 33,3% slovenskih, 22,6% hrvaških in 36,4% makedonskih anketirancev. Spet se je največ anketirancev odločilo za odgovor, da o tem ne morejo presojati, in sicer 41,2% slovenskih, 41,5% hrvaških in 33,3% makedonskih respondentov.

Graf 48: Lestvica strinjanja s trditvijo Na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih vpliva pomanjkanje spretnosti učencev.

Pred zadnjim sklopom vprašanj, kjer smo preverjali digitalno znanje anketirancev v obliki kviza, smo jim postavili vprašanje:

Kaj je ključna ovira pri razvoju digitalnih spretnosti pri romskih učencih?

Respondenti so lahko izbirali med dvema odgovoroma, in sicer pomanjkanje IKT opreme in pomanjkanje IKT znanj, lahko pa so podali svoj odgovor. V Sloveniji 41,2% respondentov meni, da je ključna ovira pri razvoju digitalnih spretnosti pri romskih učencih pomanjkanje IKT opreme, 35,3% respondentov pa, da je ključna ovira pomanjkanje IKT znanj. Na Hrvaškem je 39,5% respondentov mnenja, da je ključna ovira pomanjkanje IKT opreme in 30,2%, da je ključna ovira pomanjkanje IKT znanja, v Severni Makedoniji pa 45,5%, da je ključna ovira pomanjkanje IKT opreme in le 15,2%, da je ključna ovira pomanjkanje IKT znanja.

Kot drugo so anketiranci navedli:

- Neodgovoren odnos do IKT opreme, ki jo romski učenci dobijo za uporabo doma (2 odgovora).
- Neprimerni pogoji za uporabo IKT opreme doma.
- Nezmožnost dostopanja do interneta doma.
- Pomanjkanje osnovnih veščin (spremljanje navodil, predvsem pisnih, nezadostno poznavanje jezika, pomanjkanje potrpežljivosti...).
- Nezainteresiranost (11 odgovorov).
- Nezainteresiranost in pomanjkanje podpore doma.
- Pomanjkanje podpore staršev (3 odgovori).
- Potrpežljivost učencev.
- Izostajanje od pouka, neopravljanje domačih nalog (3 odgovori).
- Socialno-ekonomske razmere.

Pred zaključkom anketnega vprašalnika smo s kratkim kvizom preverili znanje digitalne pismenosti anketirancev. Vsa vprašanja so vsebovala več odgovorov, med katerimi je bil samo en pravilen. Anketiranci so lahko na vprašanje odgovorili tudi z ne vem, če pravilnega odgovora niso poznali.

1. vprašanje: Brezžično omrežje deluje na podlagi:

a) nano tehnologije,

b) gama tehnologije

c) radijskih valov,

d) elektromagnetnih valov,

e) ne vem.

5 respondentov iz Slovenije, 10 iz Hrvaške in 3 iz Severne Makedonije na vprašanje niso odgovorili. 10 respondentov iz Slovenije, 16 iz Hrvaške in 18 iz Severne Makedonije je odgovorilo, da odgovora ne pozna, 3 respondenti iz Slovenije in 5 respondentov iz Hrvaške je izbralo odgovor a), 6 respondentov iz Slovenije, 9 iz Hrvaške in 6 iz Severne Makedonije je izbralo odgovor c). Za odgovor d) se je odločilo 10 slovenskih, 13 hrvaških in 6 makedonskih anketirancev.

Brezžično omrežje deluje na podlagi radijskih valov, kar pomeni, da je od 120 respondentov na odgovor pravilno odgovorilo 21 respondentov. To predstavlja 17,5% respondentov.

2. vprašanje: WhatsApp je:

- a) družbeno omrežje,**
- b) aplikacija za brezplačno komunikacijo,**
- c) mobilna banka,**
- d) urejevalnik besedila,**
- e) ne vem.**

5 slovenskih, 5 hrvaških in 3 makedonskih respondenti so odgovor preskočili, 5 hrvaških respondentov je prekinilo z reševanjem anketnega vprašalnika. 7 slovenskih anketirancev, 10 hrvaških in 8 makedonskih je mnenja, da je WhatsApp družbeno omrežje. 22 slovenskih, 33 hrvaških in 22 makedonskih respondentov je odgovorilo, da je WhatsApp aplikacija za brezplačno komuniciranje. To je 64,2% respondentov, ki so podali pravilni odgovor.

3. vprašanje: Spletna platforma Prezi omogoča:

- a) komunikacijo,**
- b) slikovno iskanje,**
- c) oblikovanje spletnih strani,**
- d) oblikovanje predstavitev,**
- e) ne vem.**

5 slovenskih, 5 hrvaških in 3 makedonski anketiranci so vprašanje preskočili, 5 hrvaških je prekinilo z reševanjem anketnega vprašalnika. 3 slovenki, 1 hrvaški in kar 11 makedonskih respondentov je mnenja, da Prezi omogoča komunikacijo, 1 slovenski respondent in 1 hrvaški respondent menita, da se Prezi uporablja za oblikovanje spletnih strani. Pravilno, se pravi, da je Prezi spletna platforma za oblikovanje predstavitev, je odgovorilo 10 slovenskih, 20 hrvaških in 7 makedonskih respondentov, kar predstavlja 30,8% anketirancev.

4. vprašanje: Hitrost internetnega dostopa je izražena v:

- a) RAM,**
- b) Mhz,**
- c) kbps in mbps,**
- d) megabajtih,**
- e) ne vem.**

Ponovno je enako število respondentov vprašanje preskočilo, poleg 5 hrvaških pa je z reševanjem anketnega vprašalnika prekinil tudi en makedonski respondent. 3 hrvaški anketiranci so mnenja, da se hitrost internetnega dostopa izraža v RAM, 10 slovenskih, 7 makedonskih in 14 hrvaških respondentov je prepričanih, da se hitrost internetnega dostopa izraža v megabajtih. Pravilno, da se hitrost internetnega dostopa izraža v kbps in mbps je odgovorilo 15 slovenskih, 17 makedonskih in 21 hrvaških respondentov, kar znaša 44,2% respondentov.

5. vprašanje: ».MOV« je končnica, s pomočjo katere prepoznamo:

- a) slikovne datoteke,**
- b) video datoteke,**
- c) avdio datoteke,**
- d) tekstovne datoteke,**
- e) ne vem.**

Na vprašanje, da je ».mov« končnica, s katero prepoznamo video datoteke je odgovorilo 14 slovenskih, 24 hrvaških in 14 makedonskih respondentov, kar znaša 45%. Odgovor ne vem je izbralo 11 slovenskih, 13 hrvaških in 11 makedonskih respondentov, izbirali pa so še med odgovori a) (6 odgovorov) in c) (8 odgovorov).

6. vprašanje: Kateri protokol se uporablja pri večini omrežnega/spletnega prometa?

- a) TCP/IP,**
- b) IPX/SPX,**
- c) OSX,**
- d) 32-Bit/64-Bit,**
- e) ne vem.**

Pravilni odgovor je izbralo 9 slovenskih, 11 makedonskih in 14 hrvaških respondentov, kar znaša 28% respondentov. 14 Slovencev, 19 Hrvatov in 13 Makedoncev je izbralo odgovor ne vem, največ respondentov je razen pravilnega odgovora izbralo še odgovor d).

7. vprašanje: Računalniški virus, ki aktivno napada anti-virusni program uporabnika ali druge programe, ki viruse preprečujejo, je:

- a) črv,**
- b) retrovirus,**
- c) trojanec,**
- d) anonymous,**
- e) ne vem.**

8 respondentov iz Slovenije, 10 iz Hrvaške in 10 iz Makedonije je izbralo odgovor ne vem. Vsi respondenti so se odločali med odgovoroma a) in c). Pravilno, se pravi, da se računalniški virus imenuje črv, so odgovorili 3 Slovenci, 5 Makedoncev in 7 Hrvatov, kar znaša 15 anketirancev ali 12,5%. Večina respondentov je izbrala odgovor trojanec, ki je v bistvu program, t. i. stranska vrata (backdoor), ki omogočajo upravljavcu oddaljen dostop do žrtvinega računalnika.

8. vprašanje: Wordpress, Joomla, WooCommerce, Drupal so:

- a) odprtokodni sistemi za upravljanje vsebin,**
- b) programi za urejanje in oblikovanje besedila,**
- c) ne vem.**

Ponovno se je največ respondentov odločilo za odgovor ne vem, in sicer 14 v Sloveniji, 18 na Hrvaškem in 9 v Makedoniji. Pravilni odgovor, da so to odprtokodni sistemi za upravljanje vsebin so odgovorili 4 Slovenci, 8 Hrvatov in kar 15 Makedoncev, kar znaša 22,5% odgovorov.

3 ZAKLJUČEK

Anketni vprašalniki so podali izjemno zanimive ugotovitve. Večina respondentov je že pri prvem vprašanju, ki se je nanašalo na to, kaj je digitalna pismenost osredotočilo bolj na sposobnost uporabe digitalnih tehnologij in manj na upravljanje z digitalnimi tehnologijami, kar je v samem bistvu digitalna pismenost. Presenetilo nas je, da veliko respondentov še vedno misli, da so digitalna pismenost vsebine, ki so dostopne na svetovnem spletu. Pri tem se nam poraja predvsem vprašanje, ali je sprejemljivo, da učitelji, romski pomočniki in ravnatelji, ki znanje prenašajo na učence, ne vedo pojasniti pojma digitalna pismenost.

Večina anketirancev se strinja, da šola spodbuja uporabo IKT, stremi k novim tehnološkim rešitvam, nudi učiteljem informacijsko podporo in sodobno IKT ter, da je brezžični internet na vseh šolah dovolj zanesljiv, da ga lahko učitelji uporabljajo pri pouku. Manj pozitivnih odgovorov smo pri zadnjih dveh omenjenih vprašanjih zaznali prevsem pri respondentih iz Severne Makedonije. Večina anketirancev sicer meni, da šola omogoča razvijanje digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti med učitelji, kar pomeni, da vlaga v njihovo izobraževanje in nadgrajevanje znanja, čeprav je tukaj bilo pozitivnih odgovorov že manj.

Na podlagi odgovorov lahko sklepamo, da večina respondentov meni, da je njihova digitalna pismenost dovolj razvita. Do digitalnih kompetenc, ki jih posedujejo, so najbolj kritični slovenski respondenti, najmanj pa makedonski. Glede na odgovore v zadnjem delu anketnega vprašalnika, ki je bil zasnovan v obliki kviza, pa lahko upravičeno dvomimo v razvitost digitalnih kompetenc, predvsem digitalne pismenosti anketirancev. Zgotovo k temu prispeva dejstvo, da večina respondentov ne loči med digitalnimi spretnostmi in digitalno pismenostjo. Suverena uporaba IKT še ne pomeni visoke razvitosti digitalne pismenosti.

Ko so respondenti presojali o digitalnih spretnostih in digitalni pismenosti romskih učencev, so se pogosto izogibali neposrednemu odgovoru in na večino trditev odgovorili, da o tem ne morejo soditi, večinoma pa za slabo digitalno pismenost krivijo okolje (družine, starše), iz katerega romski učenci prihajajo. Sami menijo, da se dovolj posvečajo razvijanju digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti romskih učencev, prav tako pa so mnenja, da je na voljo dovolj gradiv za razvijanje digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti romskih učencev. Glede na izkušnje, ki smo si jih pridobili tekom pouka na daljavo, ko je velika večina romskih učencev prav zaradi pomanjkanja digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti bila neaktivna, se upravičeno sprašujemo, ali so odgovori, podani v anketnem vprašalniku, popolnoma odkriti.

PRILOGE

Priloga A: Anketni vprašalnik

Vprašalnik

Kratko ime ankete: Digi Up - projekt
Število vprašanj: 39
Število spremenljivk: 90
Avtor: DigiUp

Spoštovani,
v okviru projekta "DigiUp - Razvijanje digitalnih spretnosti pri romskih učencih, izvajamo raziskavo o digitalni usposobljenosti učiteljev, ravnateljev in romskih pomočnikov, ki so zaposleni na šolah, ki jih obiskujejo romski učenci. Reševanje bo vam vzelo približno 15 minut. Prosim, da vsa vprašanja natančno preberete in izbereze/napišete ustrezno vrednost, ki najbolj velja za vas.

Sodelovanje je prostovoljno in popolnoma anonimno. Vsi odgovori bodo hranjeni skladno z EU zakonodajo o varovanju osebnih podatkov.

Za vaše sodelovanje se vam iskreno zahvaljujemo.

BLOK (1)

Q1 - Na začetku so vprašanja o šoli, kjer ste zaposleni in dejavnostih, pri katerih uporabljamo računalnik in internet.

__(1)

Q2 - Ali razumete pojma »digitalna pismenost« in »digitalne spretnosti«?

- Da
 Ne

BLOK (1)

Q3 - Kako bi z vašimi besedami pojasnili pojem »digitalna pismenost« (odprto vprašanje).

(2)

Q4 - V kolikšni meri se strinjate s trditvami o šoli, kjer ste zaposleni, in s pogoji za uporabo interneta? Prosimo, da pri vsaki trditvi obkrožite ustrezno vrednost v tabeli.

	1 - ne drži	2 - drži
Šola spodbuja uporabo računalnikov in interneta.	☐	☐
Šola spodbuja nove tehnološke rešitve.	☐	☐
Na razpolago je široka informacijska podpora.	☐	☐
Na voljo je sodobna strojna oprema.	☐	☐
Na voljo je sodobna programska oprema	☐	☐
Na šoli je povezljivost z brezžičnim internetom zanesljiva.	☐	☐
Šola omogoča dodatna izobraževanja za uporabo računalnikov in interneta.	☐	☐
Med učenci obstaja interes za uporabo računalnikov in interneta.	☐	☐

BLOK (2)

Q5 - V kolikšni meri za vas veljajo naslednje trditve glede uporabe računalnika in interneta za različne dejavnosti? Prosimo, da pri vsaki trditvi izberete ustrezno vrednost v tabeli.

1 - sploh ne velja	2	3	4	5 - popolnoma velja	Ne razumem,	Ne želim odgovoriti
--------------------	---	---	---	---------------------	-------------	---------------------

kaj s tem
mislite

Vem, katera programska oprema je varna za prenos iz interneta na računalnik.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uporabljam bližnjice na tipkovnici (npr. CTRL-S za shranjevanje, CTRL-T za nov zavihek).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Težko najdem spletno stran, ki sem jo obiskal/-a že pred časom.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uporabljam napredne funkcije iskanja, ki jih ponujajo spletni iskalniki (npr. Google, Bing).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Med veliko količino spletnih informacij poiščem tiste, ki so zame relevantne.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Trudim se, da bi rešil/-a težave, ki so se pojavile	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

med iskanjem informacij na internetu. Pridobivam nove stike na spletnem socialnem omrežju LinkedIn. Objavljam posnetke na spletnem socialnem omrežju YouTube. Večkrat komuniciram z drugimi preko video klepeta na spletnih socialnih omrežjih (npr. Facebook, Instagram). Znam podati konstruktiven komentar na objave posameznikov, ki jih objavljajo na spletnih socialnih omrežjih (npr. Facebook, Instagram).

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

(2)

Q6 - V kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami o sposobnostih in načinih iskanja informacij na internetu. Prosimo, da pri vsaki trditvi izberete ustrezno vrednost v tabeli.

	1 - sploh ne drži	2	3	4	5 - popolnoma drži	Ne razumem, kaj s tem mislite	Ne želim odgovoriti
Sposoben/-a sem poiskati informacije iz več različnih virov, kot je na primer Cobiss.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Z uporabo internetnih povezav pogosto pridem do informacij, katerih nisem imel/-a namena iskati.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vedno uporabim več internetnih povezav, da najdem čim bolj kvalitetno rešitev na zastavljen problem.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pri iskanju informacij najprej pogledam naslove internetnih povezav, da preverim, ali je vir zame relevanten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Preko URL naslova spletne strani znam prepoznati, ali je vir zame relevanten.

BLOK (2)

Q7 - Navedene so trditve, ki vas sprašujejo o vašem počutju pri uporabi interneta. Prosimo, da pri vsaki trditvi obkrožite ustrezno vrednost v tabeli.

	1 - sploh ne drži	2	3	4	5 - popolnoma drži	Ne razumem, kaj s tem mislite	Ne želim odgovoriti
Strah me je, da bi zaradi moje uporabe družbenih medijev (npr. Facebook, Instagram, Twitter) prišlo do kraje moje identitete.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Strah me je, da bi pri prenosu internetnih vsebin lahko prenesel vsebine, ki bodo škodovale mojemu računalniku.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Počutim se nelagodno, ko prejmem e-mail od neznane osebe.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Strah me je, da bo zaradi moje uporabe interneta prišlo do vdora v mojo zasebnost.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bojim se, da bi pri spletnih nakupih prišlo do zlorabe moje bančne kartice.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ne vem, kako se lotiti iskanja informacij na internetu.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pogosto se počutim izgubljeno med iskanjem informacij na internetu.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Počutim se nervozno, ko iščem informacije o internetu.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ko moram nekaj poiskati na internetu, imam težave s tem, kako in kje začeti.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

BLOK (3)

Q8 - V naslednjem sklopu sledi nekaj demografskih vprašanj.

___(3)

Q9 - Vaš spol.

- Moški
- Ženska

BLOK (3)

Q10 - Vaša starost.

BLOK (3)

Q11 - Država bivanja.

- Slovenija
- Hrvaška
- Severna Makedonija

(3)

Q12 - Vpišite vaš materni jezik.

BLOK (3)

Q13 - Naštejte druge jezike.

BLOK (3)

Q14 - Kakšna je vaša izobrazba?

- Nedokončana osnovna šola
- Dokončana srednja šola
- Srednja šola
- Višja šola
- Univerzitetna izobrazba
- Magisterij, doktorat

BLOK (3)

Q15 - Delo, ki ga na šoli opravljate je:

- učitelj
- romski pomočnik
- ravnatelj

BLOK (4)

Q16 - Ta sklop vprašanj se nanaša na vključenost in uporabo digitalnih tehnologij pri učnem procesu.

___(4)

Q17 - Ali imate v službi dostop do naslednjih naprav:

Možnih je več odgovorov

- osebni računalnik / prenosnik
- tablični računalnik
- pametni telefon
- projektor
- druga digitalna orodja

BLOK (4)

Q18 - Katere naprave uporabljate pri učnem procesu?

Možnih je več odgovorov

- osebni računalnik / prenosnik
- tablični računalnik
- pametni telefon
- projektor
- druga digitalna orodja

BLOK (4)

Q19 - Kako pogosto uporabljate te naprave pri učnem procesu?

- nikoli
- mesečno
- tedensko
- dnevno

(4)

Q20 - V kolikšni meri se strinjate s spodnjimi trditvami (1 - sploh se ne strinjam / 5 - Popolnoma se strinjam).

	1 - sploh se ne strinjam	2	3	4	5 - popolnoma se strinjam
Digitalna pismenost je sestavni del učnih načrtov.	☐	☐	☐	☐	☐
Učni načrti spodbujajo učitelje, da pri svojem izobraževanju dodajajo elemente, ki razvijajo digitalne spretnosti.	☐	☐	☐	☐	☐

Imam možnost nadgrajevanja svoje digitalne pismenosti.	☐	☐	☐	☐	☐
Naša inštitucija ima mehanizme, ki preverjajo digitalno pismenost učiteljev.	☐	☐	☐	☐	☐
Naša inštitucija ima osebje, ki skrbi za podporo učiteljem pri vprašanih digitalne pismenosti in digitalnih spretnosti.	☐	☐	☐	☐	☐

BLOK (4)

Q21 - Označite, kako pomembno se vam zdijo naslednji elementi digitalne pismenosti in digitalnih spretnosti. (1 = ni pomembno, 5 = zelo pomembno)

	1 - ni pomembno	2	3	4	5 - zelo pomembno
Pomembna je jasna opredelitev, kaj je digitalna pismenost in kaj so digitalne spretnosti.	☐	☐	☐	☐	☐
Potrebno je posebno usposabljanje učiteljev in drugih proučevalcev, kjer bi se naučili, kako najboljše učiti digitalne spretnosti.	☐	☐	☐	☐	☐
Digitalna pismenost mora biti	☐	☐	☐	☐	☐

sestavni del
učnih načrtov.

BLOK (4)

**Q22 - Prosimo, da ocenite v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami (1-
sploh se ne strinjam / 5 – popolnoma se strinjam).**

	1 - sploh se ne strinjam	2	3	4	5 - popolnoma se strinjam
Menim, da je pomembno, da se učitelj nauči uporabljati računalnik.	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da je pomembno, da pri učnem procesu uporabljamo več digitalnih orodij.	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da bi se moje poučevanje izboljšalo z uporabo računalnikov in digitalnih orodij.	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da lahko računalniki številne vsebine naredijo učencem bolj zanimive.	☐	☐	☐	☐	☐

BLOK (4)

Q23 - Kaj bi po vašem mnenju prispevalo k razširjanju uporabe digitalnih orodij pri učnem procesu? (možnih je več odgovorov)

Možnih je več odgovorov

- Več praktične uporabe digitalnih orodij
- Več usposabljanja za uporabo različne programske opreme
- Več časa

BLOK (5)

Q24 - Naslednji sklop vprašanj se nanaša dostopnost, digitalno pismenost in digitalne spretnosti romskih učencev.

___(5)

Q25 - Ali imajo romski otroci, ki obiskujejo vašo šolo dostop do interneta?

- da
- ne
- ne vem

BLOK (5)

Q26 - Ali menite, da imajo romski otroci zadostno znanje (digitalno pismenost in digitalne spretnosti), za uporabo digitalnih tehnologij?

- da
- ne
- ne vem

BLOK (5)

Q27 - Ali menite, da imajo drugi (ne romski) otroci več znanja za uporabo digitalnih tehnologij?

- da
- ne
- ne vem

(5)

Q28 - Označite najpogostejše dejavnike, ki vplivajo na uporabo digitalnih tehnologij pri romskih učencih (1 - sploh se ne strinjam / 5 - Popolnoma se strinjam).

	1 - sploh se ne strinjam	2	3	4	5 - popolnoma se strinjam
Pomanjkanje časa	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje podpore učiteljev	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje podpore družine	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje učnih gradiv	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje usposabljanja	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje zanimanja	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje znanja učiteljev	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje znanja učencev	☐	☐	☐	☐	☐

Pomanjkanje
spretnosti
učencev

BLOK (5)

Q29 - Kaj je ključna ovira pri razvoju digitalnih spretnosti pri romskih otrocih?

- pomanjkanje IKT opreme
- pomanjkanje IKT znanj
- drugo (prosimo opredelite)

IF (7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q30 - Pred vami je kvizom o internetnih veščinah. Vsaka vprašanja vsebuje več odgovorov, med katerimi je samo en pravilen. Pomembni so iskreni odgovori, zato vas prosimo, da ne ugibate in v primeru, da pravilnega odgovora ne poznate, izberete odgovor »ne vem«.

__ (7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q31 - Brežžično omrežje deluje na podlagi:

- a) nano tehnologije
- b) gama žarkov
- c) radijskih valov
- d) elektromagnetnih valov
- e) Ne vem

IF (7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q32 - WhatsApp je:

- a) družbeno omrežje
- b) aplikacija za brezplačno komunikacijo
- c) mobilna banka
- d) urejevalnik besedila
- e) Ne vem

IF (7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q33 - Spletna platforma »Prezi« omogoča:

- a) komunikacijo
- b) slikovno iskanje
- c) oblikovanje spletnih strani
- d) oblikovanje predstavitev
- e) Ne vem

(7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q34 - Hitrost internetnega dostopa je izražena v:

- a) RAM
- b) Mhz
- c) Kbps in mbps
- d) Megabajtih
- e) Ne vem

IF (7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q35 - ».MOV« je končnica, s pomočjo katere prepoznamo:

- a) slikovne datoteke
- b) video datoteke
- c) avdio datoteke
- d) tekstovne datoteke
- e) Ne vem

IF (7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q36 - Kateri protokol se uporablja pri večini omrežnega/spletnega prometa?

- a) TCP/IP
- b) IPX/SPX
- c) OSX
- d) 32-Bit/64-Bit
- e) Ne vem

IF (7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q37 - Računalniški virus, ki aktivno napada anti-virusni program uporabnika ali druge programe, ki viruse preprečujejo, se imenuje:

- a) črv
- b) retrovirus
- c) trojanec
- d) anonymous
- e) Ne vem

IF (7) Q15 = [1] or Q15 = [2] (kviz)

Q38 - Wordpress, Joomla, WooCommerce, Drupal so:

- a) odprtokodni sistemi za upravljanje vsebin
- b) programi za urejanje in oblikovanje besedila
- e) Ne vem